

Zittingsdocument

A9-0296/2022

13.12.2022

VERSLAG

over de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid –
jaarverslag 2022
(2022/2050(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Tom Vandenkendelaere

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
MINDERHEIDSSTANDPUNT	36
ADVIES VAN DE COMMISSIE CONSTITUTIONELE ZAKEN	37
ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID	43
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	50
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	51

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid –
jaarverslag 2022
(2022/2050(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name hoofdstuk 2, afdeling 2, over de bepalingen inzake het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB),
- gezien Verordening (EU) 2021/697 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 tot oprichting van het Europees Defensiefonds¹ (EDF),
- gezien Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld²,
- gezien het voorstel van de Commissie van 19 juli 2022 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de wet ter versterking van de Europese defensie-industrie door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen (COM(2022)0349),
- gezien Besluit (GBVB) 2017/2315 van de Raad van 11 december 2017 tot instelling van de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO) en tot opstelling van de lijst van deelnemende lidstaten³,
- gezien de conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het sluiten van een civiel GVDB-pact, die de Raad (Buitenlandse Zaken) tijdens zijn zitting van 19 november 2018 heeft aangenomen,
- gezien Besluit (GBVB) 2021/509 van de Raad van 22 maart 2021 tot oprichting van een Europese Vredesfaciliteit⁴,
- gezien de Besluiten (GBVB) 2021/748⁵, 2021/749⁶ en 2021/750⁷ van de Raad van 6 mei 2021 betreffende de deelname van Canada, het Koninkrijk Noorwegen en de Verenigde Staten van Amerika aan het PESCO-project militaire mobiliteit,

¹ PB L 170 van 12.5.2021, blz. 149.

² PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1.

³ PB L 331 van 14.12.2017, blz. 57.

⁴ PB L 102 van 24.3.2021, blz. 14.

⁵ PB L 160 van 7.5.2021, blz. 106.

⁶ PB L 160 van 7.5.2021, blz. 109.

⁷ PB L 160 van 7.5.2021, blz. 112.

- Gezien Besluit (GBVB) 2021/1143 van de Raad van 12 juli 2021 betreffende een militaire opleidingsmissie van de Europese Unie in Mozambique (EUTM Mozambique)⁸,
- gezien Besluit (GBVB) 2022/638 van de Raad van 13 april 2022 tot wijziging van Besluit 2014/486/GBVB betreffende de adviesmissie van de Europese Unie voor de hervorming van de civiele veiligheidssector in Oekraïne (EUAM Ukraine)⁹,
- gezien Besluit (GBVB) 2022/1968 van de Raad van 17 oktober 2022 betreffende een militaire opleidingsmissie van de Europese Unie in Oekraïne (EUMAM Ukraine)¹⁰,
- gezien Besluit (GBVB) 2022/1970 van de Raad van 17 oktober 2022 tot wijziging van Besluit 2010/452/GBVB inzake de Waarnemingsmissie van de Europese Unie in Georgië, EUMM Georgia¹¹,
- gezien de conclusies van de Europese Raad van 22 oktober 2021, 24-25 maart 2022, 30-31 mei 2022 en 23-24 juni 2022,
- gezien de Verklaring van Versailles, die tijdens de informele bijeenkomst van de staatshoofden en regeringsleiders van 11 maart 2022 werd aangenomen,
- gezien de conclusies van de Raad van 22 januari 2018 over de geïntegreerde aanpak van externe conflicten en crises, en van 24 januari 2022 over de Europese veiligheidssituatie,
- gezien de conclusies van de Raad van 25 november 2013, van 18 november 2014, van 18 mei 2015, van 27 juni 2016, van 14 november 2016, van 18 mei 2017, van 17 juli 2017, van 25 juni 2018, van 17 juni 2019, van 10 december 2019, van 17 juni 2020, van 12 oktober 2020, van 20 november 2020, van 7 december 2020 en van 10 mei 2021 over het GVDB,
- gezien de conclusies van de Raad van 5 juni 2020 over jongeren in het externe optreden,
- gezien de conclusies van de Raad van 16 april 2021 over een hernieuwd partnerschap met het Zuidelijk Nabuurschap: een nieuwe agenda voor het Middellandse Zeegebied,
- gezien de conclusies van de Raad van 18 oktober 2021 over Bosnië en Herzegovina/Operatie EUFOR Althea,
- gezien de conclusies van de Raad van 24 januari 2022 – Het strategisch partnerschap tussen de VN en de EU inzake vredesoperaties en crisisbeheersing naar een volgend niveau tillen: prioriteiten voor 2022-2024,
- gezien de conclusies van de Raad van 21 februari 2022 over de verlenging en de uitbreiding van de uitvoering van het concept “gecoördineerde maritieme

⁸ PB L 247 van 13.7.2021, blz. 93.

⁹ PB L 117 van 19.4.2022, blz. 38.

¹⁰ PB L 270 van 18.10.2022, blz. 85.

¹¹ PB L 270 van 18.10.2022, blz. 93.

- aanwezigheid” in de Golf van Guinee,
- gezien de conclusies van de Raad van 23 mei 2022 over de vaststelling van de cyberstrategie van de Europese Unie,
 - gezien de vergadering van de Raad Buitenlandse Zaken van 16 mei 2022 en de vergadering van de Raad Buitenlandse Zaken met de ministers van Defensie van 17 mei 2022,
 - gezien de algemene strategie “Gedeelde visie, gemeenschappelijke actie: Een sterker Europa – Een algemene strategie voor de Europese Unie op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid”, die op 28 juni 2016 werd gepresenteerd door Federica Mogherini, vicevoorzitter van de Europese Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (VV/HV),
 - gezien het “Strategisch kompas voor veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid”, dat op 21 maart 2022 door de Raad werd goedgekeurd en op 25 maart 2022 door de Europese Raad werd bekrachtigd,
 - gezien de routekaart voor klimaatverandering en defensie van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) van 9 november 2020, en de resolutie daarover van het Parlement van 7 juni 2022¹²,
 - gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 6 maart 2014 getiteld “Voor een open en veilig mondiaal maritiem domein: onderdelen voor een maritieme veiligheidsstrategie van de Europese Unie” (JOIN(2014)0009),
 - gezien de mededeling van de Commissie van 24 juli 2020 betreffende de EU-strategie voor de veiligheidsunie (COM(2020)0605),
 - gezien de mededeling van de Commissie van 15 februari 2022, getiteld “Bijdrage van de Commissie aan de Europese defensie” (COM(2022)0060),
 - gezien de mededeling van de Commissie van 15 februari 2022, getiteld “Routekaart voor kritieke technologieën voor veiligheid en defensie” (COM(2022)0061),
 - gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 18 mei 2022 over de analyse van de lacunes op het gebied van defensie-investeringen en de te volgen koers (JOIN(2022)0024),
 - gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 16 december 2020, getiteld “De EU-strategie inzake cyberbeveiliging voor het digitale tijdperk” (JOIN(2020)0018),

¹² Aangenomen teksten: P9_TA(2022)0223.

- gezien de mededeling van de Commissie van 22 februari 2021 getiteld “Actieplan voor synergieën tussen de civiele, defensie- en ruimtevaartindustrieën” (COM(2021)0070),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 10 november 2022 over het actieplan voor militaire mobiliteit 2.0 (JOIN(2022)0048),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 10 november 2022 over het EU-beleid op het gebied van cyberdefensie (JOIN(2022)0049),
- gezien het tweede jaarlijkse werkprogramma van het Europees Defensiefonds voor 2022, dat op 25 mei 2022 door de Commissie werd goedgekeurd,
- gezien het Noord-Atlantisch Verdrag,
- gezien de verklaring van de top van Madrid, die werd afgegeven door de staatshoofden en regeringsleiders die op 29 juni 2022 aanwezig waren bij de vergadering van de Noord-Atlantische Raad in Madrid,
- gezien de verzoeken van Zweden en Finland om toetreding tot de NAVO, die op 18 mei 2022 gezamenlijk werden ingediend, en de ondertekening door de NAVO-bondgenoten van de toetredingsprotocollen voor Finland en Zweden op 5 juli 2022,
- gezien het strategisch concept van de NAVO voor 2022, dat tijdens de NAVO-top van 29 juni 2022 in Madrid door de staatshoofden en regeringsleiders in de NAVO werd goedgekeurd,
- gezien de twee gezamenlijke verklaringen over de samenwerking tussen de EU en de NAVO, die op 8 juli 2016 en 10 juli 2018 werden ondertekend,
- gezien de gemeenschappelijke reeks van 74 voorstellen voor de uitvoering van de gezamenlijke verklaring van Warschau, die werd bekrachtigd door de raden van de EU en van de NAVO op 6 december 2016 en 5 december 2017,
- gezien het zevende voortgangsverslag van 20 juni 2022 over de uitvoering van de gemeenschappelijke reeks voorstellen als bekrachtigd door de Raad van de Europese Unie en de Noord-Atlantische Raad op 6 december 2016 en 5 december 2017,
- gezien de door de Parlementaire Vergadering van de NAVO goedgekeurde verslagen en aanbevelingen ter zake,
- gezien de verklaring van de top EU-VS van 15 juni 2021, getiteld “Naar een hernieuwd trans-Atlantisch partnerschap”,
- gezien de gezamenlijke verklaring van de minister van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten van Amerika en de VV/HV van 3 december 2021 over de start van de dialoog tussen de EU en de VS over veiligheid en defensie, alsmede de daaropvolgende bijeenkomsten in het kader van deze dialoog,
- gezien de ongerechtvaardigde en onuitgelokte aanvalsoorlog van Rusland tegen

Oekraïne, de illegale Russische invasie en annexatie van de Krim en van de regio's Donetsk, Cherson, Loehansk en Zaporizja, alsook de bezetting van de regio's Abchazië en Zuid-Ossetië van Georgië en de regio Transnistrië van de Republiek Moldavië,

- gezien nieuwe technologieën zoals artificiële intelligentie (AI), ruimtevaartcapaciteit en kwantumcomputing, die niet alleen nieuwe kansen bieden voor de mensheid, maar ook nieuwe uitdagingen met zich meebrengen voor het defensie- en buitenlands beleid die een duidelijke strategie en consensus onder bondgenoten vereisen,
- gezien het Handvest van de Verenigde Naties,
- gezien het Handvest van de Verenigde Naties, met name artikel 2, lid 4, dat het gebruik van geweld verbiedt, en artikel 51 over het natuurlijke recht tot individuele of collectieve zelfverdediging,
- gelet op het VN-Verdrag inzake het recht van de zee (UNCLOS),
- gezien resoluties 1325(2000), 1889 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015) en 2493 (2019) van de VN-Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid en resoluties 2250 (2015), 2419 (2018) en 2535 (2020) van de VN-Veiligheidsraad over jongeren, vrede en veiligheid,
- gezien de resoluties van de VN-Veiligheidsraad over Cyprus,
- gezien de Slotakte van de Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa van 1975 (Slotakte van Helsinki),
- gezien zijn resolutie van 12 september 2018 over autonome wapensystemen¹³,
- gezien zijn resolutie van 11 december 2018 over militaire mobiliteit¹⁴,
- gezien zijn resolutie van 12 maart 2019 over de opbouw van EU-capaciteit voor conflictpreventie en -bemiddeling¹⁵,
- gezien zijn standpunt van 26 november 2019 ten aanzien van het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde en Richtlijn 2008/118/EG houdende een algemene regeling inzake accijns wat betreft defensie-inspanningen binnen het Uniekader¹⁶,
- gezien zijn resolutie van 17 september 2020 over wapenuitvoer: uitvoering van gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB¹⁷,
- gezien zijn resolutie van 25 maart 2021 over de uitvoering van Richtlijn 2009/81/EG betreffende aanbestedingen op defensie- en veiligheidsgebied, en van Richtlijn

¹³ PB C 433 van 23.12.2019, blz. 86.

¹⁴ PB C 388 van 13.11.2020, blz. 22.

¹⁵ PB C 23 van 21.1.2021, blz. 16.

¹⁶ PB C 232 van 16.6.2021, blz. 71.

¹⁷ PB C 385 van 22.9.2021, blz. 47.

2009/43/EG betreffende de overdracht van defensiegerelateerde producten¹⁸,

- gezien zijn resolutie van het Europees Parlement van 7 juli 2021 over de samenwerking tussen de EU en de NAVO in het kader van de trans-Atlantische betrekkingen¹⁹,
- gezien zijn resolutie van het Europees Parlement van 7 oktober 2021 over de stand van de cyberdefensievermogens van de EU²⁰,
- gezien zijn resolutie van 17 februari 2022 over de uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – jaarverslag 2021²¹,
- gezien zijn resolutie van het Europees Parlement van 17 februari 2022 over de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid – jaarverslag 2021²²,
- gezien zijn resolutie van 1 maart 2022 over de aanval van Rusland op Oekraïne²³,
- gezien zijn resolutie van 9 maart 2022 over buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie²⁴,
- gezien zijn resolutie van 7 april 2022 over de conclusies van de bijeenkomst van de Europese Raad van 24 en 25 maart 2022: onder meer over de recentste ontwikkelingen in de oorlog tegen Oekraïne en de EU-sancties tegen Rusland en de tenuitvoerlegging daarvan²⁵,
- gezien zijn aanbeveling van 8 juni 2022 aan de Raad en de VV/HV over het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van de EU na de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne²⁶,
- gezien zijn resolutie van 8 juni 2022 over de veiligheid in de regio van het Oostelijk Partnerschap en de rol van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid²⁷,
- gezien zijn aanbeveling van 14 september 2022 aan de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid betreffende het hernieuwd partnerschap met het Zuidelijk Nabuurschap: een nieuwe agenda voor het Middellandse Zeegebied,
- gezien artikel 54 van het Reglement,
- gezien de adviezen van de Commissie constitutionele zaken en de Commissie

¹⁸ PB C 494 van 8.12.2021, blz. 54.

¹⁹ PB C 99 van 1.3.2022, blz. 105.

²⁰ PB C 132 van 24.3.2022, blz. 102.

²¹ PB C 342 van 6.9.2022, blz. 148.

²² PB C 342 van 6.9.2022, blz. 167.

²³ PB C 125 van 18.3.2022, blz. 2.

²⁴ PB C 347 van 9.9.2022, blz. 61.

²⁵ PB C 434 van 15.11.2022, blz. 59.

²⁶ Aangenomen teksten, P9_TA(2022)0235.

²⁷ Aangenomen teksten, P9_TA(2022)0236.

vrouwenrechten en gendergelijkheid,

- gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0296/2022),
- A. overwegende dat Europa voor de meest complexe combinatie van zowel militaire als niet-militaire dreigingen staat sinds het einde van de Koude Oorlog, die geïntensiveerd wordt door de onuitgelokte, ongerechtvaardigde, illegale aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne; overwegende dat de niet-militaire dreigingen onder meer desinformatie, cyberaanvallen, economische druk, chantage met levensmiddelen en energie, instrumentalisering van migratie en ontwrichtende politieke beïnvloeding omvatten; overwegende dat elke opzettelijke verstoring van actieve Europese energie-infrastructuur onaanvaardbaar is en zo krachtig mogelijk moet worden beantwoord; overwegende dat de Russische invasie van Oekraïne een aanslag is op de op regels gebaseerde internationale orde; overwegende dat deze aanvalsoorlog een aanslag is op de Europese veiligheidsarchitectuur die tot stand werd gebracht na afloop van de Tweede Wereldoorlog en de Koude Oorlog, waarin Rusland een van de partijen was; overwegende dat president Poetin in zijn oorlog tegen Oekraïne en zijn agressie tegen Europa en het Westen doelbewust heeft gekozen voor escalatie door middel van initiatieven als de organisatie van schijnreferenda in bezette Oekraïense gebieden, de annexatie van de gebieden Loehansk, Donetsk, Cherson en Zaporizja, de gedeeltelijke mobilisatie van Russische troepen en herhaalde en steeds toenemende dreigementen, waaronder het dreigement om kernwapens in te zetten; overwegende dat het decreet van president Vladimir Poetin van 21 september 2022 waarin de gedeeltelijke mobilisatie in de Russische Federatie wordt afgekondigd, migratiedruk heeft veroorzaakt aan de grenzen met Georgië, Kazachstan en de Baltische landen omdat Russen hun land ontvluchten; overwegende dat Oekraïne niet alleen zijn eigen soevereiniteit en territoriale integriteit verdedigt, maar ook de gemeenschappelijke Europese democratische waarden; overwegende dat er geen robuuste en doeltreffende maatregelen waren getroffen om Rusland ervan te weerhouden Oekraïne aan te vallen; overwegende dat Rusland zowel Oekraïne als de NAVO- en EU-lidstaten al meermaals heeft bedreigd met een nucleaire oorlog;
- B. overwegende dat de overwinning van Oekraïne ook van belang is voor de geloofwaardigheid van de EU en haar veiligheids- en defensiebeleid;
- C. overwegende dat de EU haar buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid in antwoord op deze dreigingen dringend doeltreffender moet maken om haar belangen, waarden en burgers te verdedigen, zowel binnen als buiten haar grenzen, en in de eerste plaats in haar nabuurschap, om vrede, menselijke veiligheid, duurzame ontwikkeling en democratie te bewerkstelligen en haar partners te steunen; overwegende dat het strategisch kompas tot doel heeft de EU te voorzien van de nodige strategische richtsnoeren en realistische en operationele instrumenten om te evolueren naar een samenhangend en geloofwaardig defensiebeleid, en van haar een doeltreffende en slagvaardige veiligheidsverstrekker en een assertieve mondiale speler te maken; overwegende dat het dringend noodzakelijk is het veiligheids- en defensievermogen van de EU te versterken, onder meer door voort te bouwen op de ongekende steun die aan Oekraïne is verleend, met name via de Europese Vredesfaciliteit, en de complementariteit met de NAVO te waarborgen; overwegende dat het als gevolg van de hybride agressie van Rusland noodzakelijk is de defensie van een vrij Europa op een

alomvattende en veelzijdige manier vorm te geven, waarbij alle kritieke aspecten in aanmerking worden genomen, gaande van de verbetering van de traditionele militaire vermogens tot de bescherming van kritieke civiele infrastructuur, bevoorradingsketens en energie-installaties en de actieve bestrijding van desinformatie en bedreigingen voor de cyberveiligheid; overwegende dat de agressie van Rusland tegen Oekraïne heeft aangetoond dat tal van EU- en NAVO-lidstaten te weinig investeren in veiligheid en defensie; overwegende dat de NAVO aan de oostelijke flank duizenden extra defensieve strijdkrachten uit de landmacht, de luchtmacht en de marine heeft ingezet; overwegende dat de NAVO verzoeken om bijstand namens Oekraïne helpt te coördineren; overwegende dat de explosie die de Nord Stream-gaspijplijnen beschadigde een gerichte aanval was op de kritieke infrastructuur van de EU; overwegende dat Belarus medeplichtig is geworden aan de oorlog van Rusland tegen Oekraïne;

- D. overwegende dat volgens het strategisch kompas “een sterkere en slagvaardigere EU op het gebied van veiligheid en defensie een positieve bijdrage [zal] leveren aan de mondiale en trans-Atlantische veiligheid en complementair [is] aan de NAVO, die het fundament blijft van de collectieve defensie van haar leden. Die twee gaan samen.”;
- E. overwegende dat de geïntegreerde aanpak van de EU van externe conflicten en crises voorziet in een coherent gebruik van de verschillende vermogens van de EU en dat in het kader daarvan het veiligheids- en defensiebeleid van de EU en de andere civiele instrumenten elkaar moeten aanvullen om bij te dragen tot menselijke veiligheid en duurzame vrede in Europa en de wereld;
- F. overwegende dat de Volksrepubliek China haar defensie-uitgaven de afgelopen tien jaar met ongeveer 600 % heeft verhoogd en haar militaire macht gebruikt voor de intimidatie en bedreiging van haar buurlanden, met name Taiwan, wat recentelijk nog bleek toen zij in augustus militaire oefeningen hield naar aanleiding van het bezoek aan Taiwan van Nancy Pelosi, voorzitter van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden; overwegende dat de Volksrepubliek China geen duidelijk standpunt inneemt ten aanzien van de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, die in strijd is met het kernbeginsel van het internationaal recht;
- G. overwegende dat het oostelijk nabuurschap en de Westelijke Balkan behoefte hebben aan vreedzame conflictoplossing, meer stabiliteit en veiligheid en een grotere wederzijdse samenwerking; overwegende dat de Russische invasie van Oekraïne een negatief effect heeft op de veiligheid in deze regio's;
- H. overwegende dat het noordpoolgebied steeds belangrijker wordt voor de geopolitiek, economische ontwikkeling en transport en tegelijkertijd wordt geconfronteerd met uitdagingen die verband houden met klimaatverandering, militarisering en migratie; overwegende dat de toenemende militaire activiteit en opbouw van Rusland in het noordpoolgebied zorgwekkend is;
- I. overwegende dat de invloed van Rusland in Afrika is toegenomen, met name door de grotere aanwezigheid van de Wagner-groep op het continent; overwegende dat de Wagner-groep erin geslaagd is vaste voet te krijgen in landen als Mali en de Centraal-Afrikaanse Republiek; overwegende dat de Wagner-groep naar verluidt gruweldaden heeft gepleegd in Oekraïne, Mali, Libië, Syrië en de Centraal Afrikaanse Republiek;

overwegende dat deze situatie in Mali nog wordt versterkt door de niet-coöperatieve houding van de autoriteiten ten aanzien van Westerse partners (met inbegrip van de opleidingsmissie van de Europese Unie (EUTM) in Mali), regionale organisaties en de Multidimensionale Geïntegreerde Stabilisatiemissie van de Verenigde Naties in Mali (MINUSMA);

- J. overwegende dat industriële versnippering langs nationale scheidslijnen van de ontwikkeling en aanbesteding van het Europees militair vermogen tussen de 25 en 100 miljard EUR per jaar kost en een aanzienlijke invloed heeft op het mondiale concurrentievermogen van de defensiesector; overwegende dat de lidstaten in 2020 en in 2021 respectievelijk slechts ongeveer 11 % en 8 % van hun totale uitrusting gezamenlijk hebben aangekocht, ondanks cofinanciering via uit de EU-begroting gefinancierde programma's zoals voorbereidende actie inzake defensieonderzoek (PADR) en het industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie (EDIDP), en ondanks hun toezegging om 35 % van hun defensie-uitrusting via gemeenschappelijke aanbestedingen aan te kopen; overwegende dat tussen 1999 en 2021 de gecombineerde defensie-uitgaven van de EU zijn gestegen met 20 %, vergeleken met 66 % in de Verenigde Staten, 292 % in Rusland en 592 % in China; overwegende dat de lidstaten zijn overeengekomen meer en betere uitgaven te doen op het gebied van defensie, die hoofdzakelijk zouden moeten verlopen via samenwerkingsinitiatieven en in overeenstemming zouden moeten zijn met de toezeggingen voor defensie-uitgaven van EU-NAVO-leden; overwegende dat de EU onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie op het gebied van veiligheid en defensie nog meer moet stimuleren; overwegende dat de EU al meer dan twintig jaar de ambitie koestert om een slagvaardige speler op veiligheidsgebied te worden, maar dat de resultaten met betrekking tot vermogens, interoperabiliteit en kosteneffectieve samenwerking nogal beperkt blijven ondanks de invoering van verschillende structuren en processen, zoals het Europees Defensieagentschap, het vermogensontwikkelingsplan, permanente gestructureerde samenwerking (PESCO), het militair plannings- en uitvoeringsvermogen (MPCC) en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie (CARD); overwegende dat er sinds 2017 in totaal 61 PESCO-projecten zijn opgestart, maar dat geen enkel daarvan tastbare resultaten heeft opgeleverd; overwegende dat de Commissie en de EDEO hebben voorgesteld de wet ter versterking van de Europese defensie-industrie door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen vast te stellen, een kortetermijninstrument van de EU om gezamenlijke aanbestedingen te stimuleren om te voorzien in onze meest kritieke behoeften; overwegende dat dit instrument 500 miljoen EUR zal krijgen uit de EU-begroting naast de eigen investeringen van de lidstaten; overwegende dat de Commissie van plan is tegen het derde kwartaal van 2022 een voorstel te doen voor een verordening tot oprichting van een Europees programma voor defensie-investeringen (EDIP), waarin wordt vastgelegd onder welke voorwaarden de lidstaten gezamenlijke aankopen kunnen doen en daarbij kunnen genieten van een btw-vrijstelling en financiële steun van de EU; overwegende dat defensie een van de kernbevoegdheden van de lidstaten blijft;
- K. overwegende dat het GVDB twaalf civiele missies en acht militaire operaties omvat, in het kader waarvan ongeveer vijfduizend personeelsleden op drie continenten worden ingezet; overwegende dat slechts drie van deze operaties een uitvoerend mandaat hebben (Atalanta, operatie Irini van de marine van de Europese Unie in het Middellandse Zeegebied (EUNAVFOR MED IRINI) en EUFOR Althea); overwegende dat GVDB-missies en -operaties te lijden hebben onder de trage besluitvorming en buitensporig

micromanagement van de Raad, wat nog eens wordt verergerd door de gebrekkige coördinatie van opleidingsactiviteiten en van de verstrekking van militair materieel aan partners; overwegende dat het totale aantal door de lidstaten ingezette personeelsleden de afgelopen jaren gestaag is afgenomen en dat de missies en operaties zwaar lijden onder het feit dat bepaalde lidstaten hun toezeggingen om voldoende militair en/of civiel personeel ter beschikking te stellen, niet nakomen; overwegende dat een dergelijk operationeel falen de algehele doeltreffendheid van de GVDB-missies en -operaties belemmert; overwegende dat de GVDB-missies en -operaties de weerbaarheid en stabiliteit in het Europese nabuurschap aanzienlijk versterken; overwegende dat het civiele GVDB-pact het cruciale instrument is om het civiele GVDB te versterken; overwegende dat de GVDB-missies en -operaties van de EU vaak het doelwit zijn van hybride dreigingen, met inbegrip van desinformatie, waardoor hun vermogen om op effectieve wijze stabiliteit te brengen in het land waar zij actief zijn, wordt ondermijnd en de reeds aanwezige instabiliteit nog wordt versterkt, iets waar alleen kwaadwillige derde staten beter van worden; overwegende dat EUFOR Althea tot doel heeft te garanderen dat de in 1995 gesloten overeenkomst van Dayton wordt uitgevoerd en nog steeds een cruciale rol speelt voor de veiligheid en stabiliteit van Bosnië en Herzegovina en de regio; overwegende dat het mandaat van EUFOR Althea door de VN-Veiligheidsraad met nog een jaar is verlengd; overwegende dat de voortzetting van EUFOR Althea in het belang is van Bosnië en Herzegovina en de regio; overwegende dat de missie van de EU voor bijstandverlening inzake grensbeheer in Libië en EUNAVFOR MED IRINI bijdragen tot duurzame vrede, veiligheid en stabiliteit door het wapenembargo dat door de VN-Veiligheidsraad werd opgelegd aan Libië, uit te voeren, en illegale wapen- en mensenhandel te bestrijden;

- L. overwegende dat vrouwen en meisjes onevenredig zwaar worden getroffen door conflicten, en dat deze onder meer leiden tot een toename van gendergerelateerd geweld, zoals ook blijkt uit de ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne; overwegende dat de deelname van vrouwen aan vredesondersteunende en militaire operaties moet worden bevorderd en uitgebreid; overwegende dat vrouwen 24 % uitmaken van de deelnemers aan civiele GVDB-missies en slechts 5 % van de deelnemers aan militaire missies en 6 % van de deelnemers aan militaire operaties²⁸; overwegende dat het van essentieel belang is het genderperspectief in het veiligheids- en defensiebeleid van de EU op te nemen, gezien de belangrijke rol van gendergelijkheid en de bijdrage van vrouwen aan vredesprocessen;
- M. overwegende dat veiligheids- en defensiepartnerschappen en duurzame samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie essentiële instrumenten zijn voor het ondersteunen van de ambitie van de EU om een mondiale speler te zijn; overwegende dat de samenwerking tussen de EU en de NAVO en andere partnerschappen, zoals met de VN, de OVSE, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Canada, Noorwegen, Oekraïne, Georgië, de landen van de Westelijke Balkan, Japan, Australië, de Afrikaanse Unie en bepaalde Afrikaanse landen, een integrale pijler van het GVDB vormen;
- N. overwegende dat cultureel erfgoed onlosmakelijk verbonden is met de geschiedenis en de identiteit van volkeren en een universele dimensie heeft, en dat de internationale gemeenschap ervoor moet zorgen dat cultureel erfgoed beschermd wordt en voor

²⁸ [Report on the Follow-up Baseline Study on Integrating Human Rights and Gender Equality into the European Union's Common Security and Defence Policy.](#)

toekomstige generaties behouden blijft; overwegende dat culturele diversiteit een belangrijke rol speelt bij de bevordering van conflictpreventie, verzoening en bestrijding van extremisme;

- O. overwegende dat data en nieuwe technologieën zoals AI steeds belangrijker zijn om het militaire concurrentievermogen te behouden en worden gebruikt bij de ontwikkeling van nieuwe of betere militaire vermogens, zoals op AI gebaseerde cyberwapens, drones en autonome of semiautonome wapens en voertuigen, en instrumenten voor het vergaren van inlichtingen en situationeel bewustzijn, die allemaal een transformatief effect op militaire operaties en strategieën hebben;
- P. overwegende dat de actieve rol van het Parlement bij het uitstippelen van het GVDB-beleid de democratische grondslagen van de EU versterkt; overwegende dat het Parlement op legitieme wijze politieke controle en toezicht kan uitoefenen op de uitvoerende macht op EU-niveau; overwegende dat er een gebrek is aan een formele bevoegdheid voor toezicht op de Europese Vredesfaciliteit en het EDF; overwegende dat de diplomatie van het Parlement een bewezen, aanvullend middel is dat de strategische communicatie en de zichtbaarheid en doeltreffendheid van GVDB-missies bevordert;

Verbetering van het GVDB door het momentum vast te houden

1. vestigt de aandacht op de dramatische verslechtering van de Europese veiligheid als gevolg van de ongerechtvaardigde, niet-uitgelokte en illegale militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne; beklemtoont dat deze situatie vereist dat de EU haar strategische autonomie en gezamenlijke inspanningen om de noodzakelijke defensievermogens te realiseren vergroot en zich meer bereid toont om eensgezind op te blijven treden, teneinde de veiligheid die EU-burgers verwachten, te waarborgen;
2. vestigt de aandacht op de ongekennde, eensgezinde reactie van de EU op de oorlog van Rusland tegen Oekraïne, met inbegrip van de levering van militair materieel via de Europese Vredesfaciliteit (EPF); spant zich nog altijd in om Oekraïne te ondersteunen bij de verdediging van zijn territoriale integriteit, soevereiniteit en Europese waarden; verzoekt de EU haar inspanningen te vergroten en te versnellen en Oekraïne alle nodige financiële, humanitaire en militaire hulp en uitrusting te bieden, waaronder dodelijk materieel en met name zware wapens, die het nodig heeft om deze oorlog te winnen; is zeer ingenomen met het besluit van de Raad om, na een eerdere oproep van het Parlement, een militaire bijstandsmissie op te zetten ter ondersteuning van Oekraïne (EUMAM), gericht op het versterken van het militaire vermogen van de Oekraïense strijdkrachten om doeltreffend militaire operaties uit te voeren, teneinde Oekraïne in staat te stellen zijn territoriale integriteit binnen zijn internationaal erkende grenzen te verdedigen, zijn soevereiniteit doeltreffend uit te oefenen en burgers te beschermen; verzoekt de lidstaten hun militaire bijstand aan Oekraïne op te voeren, met name de levering van wapens om te voorzien in duidelijk vastgestelde behoeften; pleit ervoor dat de EU en haar lidstaten Oekraïne beter in staat stellen om zijn strijdkrachten te versterken en doeltreffende operaties uit te voeren, teneinde het land te helpen zijn territoriale integriteit te herstellen en zijn soevereiniteit daadwerkelijk uit te oefenen, burgers te beschermen en Rusland te ontmoedigen militaire aanvallen uit te voeren of daarop te reageren; vraagt personen, entiteiten en instanties die verantwoordelijk zijn voor of betrokken zijn bij de

verschillende misdrijven tegen Oekraïne verdere sancties op te leggen;

3. ondersteunt de noodzaak van solidariteit tussen de lidstaten, in het bijzonder lidstaten die vanwege hun geografische ligging direct zijn blootgesteld aan verschillende onmiddellijke dreigingen en uitdagingen aan land, op zee en in de lucht; geeft zijn volledige steun aan de inspanningen om in dit verband artikel 42, lid 7, VEU in werking te stellen;
4. veroordeelt in de krachtigste bewoordingen de illegale annexatie van de Krim en de vier Oekraïense oblasten Loehansk, Donetsk, Zaporizja en Cherson door Rusland, en veroordeelt de dreigementen van Rusland om kernwapens te gebruiken; benadrukt dat de handhaving van beperkende maatregelen tegen Rusland een van de belangrijkste instrumenten blijft die de EU ter beschikking staan om te reageren op de militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne; is ingenomen met het achtste pakket beperkende maatregelen van de Commissie naar aanleiding van de illegale referenda die werden georganiseerd in de Oekraïense regio's, de mobilisatie van Russische dienstplichtigen en het dreigement van Poetin om kernwapens in te zetten, en is ingenomen met de voorbereidingen voor het negende pakket; ondersteunt dat de straffeloosheid die volgde op de invasie van Georgië in 2008 een van de factoren is die hebben geleid tot de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne;
5. is diep geschokt over het feit dat verschillende Oekraïense kerncentrales zijn aangevallen en bezet, en herhaaldelijk het toneel zijn geweest van vijandelijkheden sinds Rusland zijn illegale aanvalsoorlog tegen Oekraïne is begonnen; is zeer bezorgd over het feit dat de Russische strijdkrachten de kerncentrale van Zaporizja (ZNPP), de grootste kerncentrale in Europa, bezet blijven houden en dat het personeel van de kerncentrale, van wie sommigen tijdelijk zijn ontvoerd, onder continue druk van de bezettingsmacht werkt; is eveneens bezorgd over het feit dat de stroomvoorziening van de energiecentrale herhaaldelijk is onderbroken als gevolg van gevechten in en rond de centrale, waardoor het risico op een nucleaire ramp sterk is toegenomen; eist de onmiddellijke terugtrekking van het Russische militaire personeel binnen en rond de ZNPP en de instelling van een gedemilitariseerde zone rond de centrale, in het besef dat gevechten rond de centrale kunnen leiden tot een grote ramp met onvoorstelbare gevolgen; dringt er bij de EU op aan de Internationale Organisatie voor Atoomenergie en andere organisaties te helpen de nodige nucleaire veiligheidsmaatregelen onverwijld uit te voeren; verzoekt de EU en haar lidstaten uit hoofde van het internationaal recht te ijveren voor een volledig verbod zonder enige uitzondering op militaire aanvallen op of vanuit nucleaire installaties;
6. is verheugd over de nieuwe EU-initiatieven ter verbetering van de Europese veiligheid en defensie, alsook de vermogens van de EU-lidstaten, en met name met de Verklaring van Versailles, het strategisch kompas en de gezamenlijke mededeling over lacunes op het gebied van defensie-investeringen; is ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een verordening ter stimulering van gemeenschappelijke aanbestedingen (Edirpa), maar benadrukt evenwel dat de begrotingsmiddelen hiervoor moeten worden toegewezen, met name via de lidstaten en hun hogere defensiebegrotingen; benadrukt dat moet worden onderzocht of het EDA een grotere rol en meer verantwoordelijkheden kan krijgen bij toekomstige projecten voor gezamenlijke aanbestedingen; dringt er bij de lidstaten op aan meer ambitie te tonen als het gaat om uitgaven voor defensie-investeringen en

gemeenschappelijke aanbestedingen; is ingenomen met de aangekondigde presentatie door de Commissie van de verordening inzake het Europees programma voor defensie-investeringen (EDIP) tegen het einde van het jaar, waarvan de begroting ook aanzienlijk moet worden verhoogd; benadrukt dat dit een belangrijke stap vormt in de richting van een Europese defensie-unie; dringt aan op meer financieringsmogelijkheden voor de Europese defensie-industrie; is ingenomen met het op 10 maart 2022 aangekondigde strategisch Europees veiligheidsinitiatief (SESI) van de Europese Investeringsbank (EIB), dat tot doel heeft 6 miljard EUR aan investeringen aan te trekken ter ondersteuning van de Europese veiligheids- en defensiesystemen voor tweërlei gebruik, en moedigt de EIB aan alle mogelijke financieringsmogelijkheden voor de Europese defensie-industrie te onderzoeken, onder meer door de regels ervan te herzien; dringt aan op een toereikende begroting voor alle Europese defensie-instrumenten, met name het Europees Defensiefonds, militaire mobiliteit, de toekomstige Edirpa en het EDIP, verzoekt om een toereikende begroting voor alle Europese defensie-instrumenten; wijst op de NAVO-doelstelling van 2 %, die opnieuw werd bevestigd tijdens de NAVO-top van september 2014 in Wales, en is ingenomen met het feit dat de meeste NAVO-lidstaten van de EU de laatste tijd naar deze doelstelling toewerken; onderstreept echter dat, gezien de huidige uitdagingen, verdere investeringen in de defensiesector noodzakelijk zullen zijn;

7. is ingenomen met de nieuwe ambitie van het strategisch kompas om de Unie te voorzien van een visie, een gemeenschappelijke strategische defensiecultuur en de instrumenten om een doeltreffende veiligheidsverstrekker te zijn, alsook om de veiligheid en defensie van de EU te versterken door de veerkracht van de EU te vergroten en door haar slagvaardiger en responsiever te maken, zodat er snel mee kan worden opgetreden om onze belangen, beginselen en waarden te verdedigen en de EU en haar burgers te beschermen; is ingenomen met de krachtige verbintenis in het strategisch kompas om in het kader van het GVDB de menselijke veiligheid te bevorderen en te vergroten; herinnert eraan dat het strategisch kompas een dynamisch proces moet zijn, dat op regelmatige basis wordt bijgewerkt en aangepast op basis van de gemeenschappelijke dreigingsanalyse; beschouwt het strategisch kompas als een belangrijke drijvende kracht die het nodige momentum kan genereren in de richting van een echte Europese defensie-unie, voortbouwt op de geïntegreerde aanpak van de EU en haar in staat stelt als slagvaardige veiligheidsverstrekker en betrouwbare partner op te treden; pleit voor de tijdige en operationele uitvoering van de circa tachtig concrete acties en dringt erop aan dat deze regelmatig worden bijgewerkt, samen met de dreigingsanalyse van de EU; benadrukt dat deze gemeenschappelijke dreigingsanalyse de strategische cultuur van de EU zal versterken en richtsnoeren zal bieden voor het aanbrengen van prioriteiten in beleidsdoelstellingen en het doorvoeren van de nodige aanpassingen op het gebied van veiligheid en defensie; is verheugd dat er in het strategisch kompas bijzondere aandacht wordt besteed aan de Oost-Europese partners en verzoekt de EU de samenwerking op het gebied van veiligheid met Oekraïne, Georgië en de Republiek Moldavië te versterken, vooral met betrekking tot cyberbeveiliging en het bestrijden van hybride dreigingen en desinformatie; merkt op dat het antwoord op de nieuwe uitdagingen voor de externe veiligheid van de Unie en haar lidstaten vooral gezocht moet worden in het bevestigen en uitvoeren van vermogens ter plaatse waarmee crisissituaties beter kunnen worden ingeschat, besluiten sneller kunnen worden genomen en er daadkrachtiger kan worden opgetreden; verzoekt alle lidstaten en EU-instellingen in dit proces politieke wil te blijven tonen, zodat ervoor kan worden gezorgd dat de Unie klaar is om het hoofd te bieden aan het brede scala van militaire en niet-militaire dreigingen; herhaalt de oproep tot nauwere

samenwerking met internationale organisaties, zoals, maar niet beperkt tot, de VN, de Afrikaanse Unie en haar vredeshandhavingmissies in conflictgebieden waarin zij samen opereren, en de OVSE op het gebied van veiligheid; verzoekt de EDEO om regelmatig en in detail verslag uit te brengen over de uitvoering van het strategisch kompas aan de Subcommissie veiligheid en defensie; wijst erop dat het belangrijk is het maatschappelijk middenveld op een zinvolle manier te betrekken bij de formulering van het GVDB;

8. is ingenomen met het aanzienlijke gebruik van de EPF in 2022 om partners te ondersteunen bij het voorkomen van conflicten, het bewaren van de vrede en het versterken van de internationale veiligheid en stabiliteit; verzoekt de lidstaten de begroting van de EPF te verhogen om de EU in staat te stellen de veerkracht en defensievermogens van Oekraïne, de Republiek Moldavië en Georgië te versterken; wijst er nogmaals op dat de door de EPF geleverde militaire bijstand en wapens moeten voldoen aan de toenemende operationele vereisten van de Oekraïense strijdkrachten en volledig in overeenstemming moeten zijn met het gemeenschappelijk standpunt van de EU inzake wapenuitvoer, de internationale wetgeving inzake mensenrechten en het humanitaire recht, en dat er passende transparantie en verantwoording moeten worden geboden;
9. beklemtoont dat het plafond van de EPF onverwijld aanzienlijk moet worden verhoogd en dat er een afzonderlijke EPF-portefeuille moet worden gecreëerd voor Oekraïne om voldoende steun voor het land te garanderen; onderstreept dat moet worden gezorgd voor continuïteit bij de steun aan Afrikaanse partners, gezien het aantal crises waaraan het continent het hoofd moet bieden, en dat andere prioritaire regio's, waaronder onze directe buurlanden, niet mogen worden veronachtzaamd; pleit voor aanzienlijk meer militaire steun op alle gebieden, met inbegrip van opleiding en informatie-uitwisseling met andere bijzonder kwetsbare landen, zoals de Republiek Moldavië, Georgië en de landen van de Westelijke Balkan; vraagt dat alle steun uit de EPF voor de levering van uitrusting ook bijdraagt tot de versterking van de Europese industriële en technologische defensiebasis (EDTIB) van de EU, en dat die, waar relevant voor de Europese soevereiniteit, wordt verleend in samenwerking met alle partners van de EU, waaronder de NAVO, om de efficiëntie ervan te vergroten en onnodige overlapping te vermijden; herhaalt dat de EPF ook dienstdoet als financieringsoptie voor de gemeenschappelijke kosten van militaire operaties in het kader van het GVDB; is het eens met het strategisch kompas dat de omvang van de gemeenschappelijke kosten kan worden vergroot om een intensiever gebruik van de EPF mogelijk te maken en de opbouw van de troepenmacht voor militaire missies en operaties in het kader van het GVDB te stimuleren; dringt aan op een effectieve evaluatie van de uitvoering van de steunmaatregelen in het kader van de EPF en de invloed daarvan op de conflictdynamiek in de partnerlanden;
10. wijst op het belang van permanente gestructureerde samenwerking (PESCO) om de defensievermogens van de EU te verbeteren; betreurt dat de lidstaten het PESCO-kader nog steeds niet ten volle benutten en dat de vooruitgang bij de uitvoering van het initiatief ver onder de verwachtingen blijft; verzoekt de VV/HV en de lidstaten een grondige evaluatie uit te voeren van de resultaten van PESCO-projecten en hun vooruitzichten, die ook de mogelijkheid moet omvatten om projecten die onvoldoende vooruitgang boeken, samen te voegen, te hergroeperen en zelfs te beëindigen, en de inspanningen te richten op een klein aantal prioritaire projecten die moeten leiden tot concrete acties zoals vermeld in het strategisch kompas; betreurt ten zeerste dat het

Parlement PESCO-projecten niet kan onderwerpen aan een degelijk toezicht;

11. is ingenomen met het belang van situationeel bewustzijn en strategische prognoses die verankerd zijn in op inlichtingen gebaseerde vermogens in het strategisch kompas; onderstreept het belang van nauwkeurige en tijdige inlichtingen voor een doeltreffende besluitvorming en crisisbeheersing van de EU, alsook de noodzaak om de uitwisseling van inlichtingen en de samenwerking tussen de lidstaten, ook op het niveau van de Unie, en met gelijkgestemde partners aanzienlijk te verbeteren; dringt aan op de oprichting, waar nodig, van inlichtingeneenheden in GVDB-missies en -operaties, die informatie zouden verstrekken aan het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (EU IntCen), de EUMS, het MPCC en het CPCC; dringt erop aan dat alle GVDB-missies en -operaties hun samenwerking en informatie-uitwisseling met het IntCen, de EUMS, het MPCC en het CPCC versterken; onderstreept het belang van veilige communicatie voor betrouwbare inlichtingen; vraagt om een automatische en continue inlichtingenstroom van de lidstaten naar de EU over buitenlandse en veiligheidskwesties die zich buiten de Unie voordoen; dringt aan op de versterking van het EU-IntCen en het crisisresponscentrum van de EDEO door hun middelen en vermogens te vergroten met het oog op het veilig delen van inlichtingen door de lidstaten, het formuleren van een gemeenschappelijke strategische cultuur en het verstrekken van strategische informatie om beter te kunnen anticiperen en reageren op crises binnen en buiten de EU; neemt nota van het belangrijke werk van het Satellietcentrum van de Europese Unie (EU Satcen) en onderstreept dat de EU over voldoende middelen moet beschikken op het gebied van ruimtebeelden en het verzamelen van inlichtingen, met name om satellietbeelden met een hoge resolutie te leveren ter ondersteuning van GVDB-missies en -operaties;
12. benadrukt dat de maatschappelijke focus op veerkracht en de respons op hybride dreigingen aanzienlijk moeten worden versterkt; dringt erop aan dat de bestaande instrumenten van de Unie operationeel worden gemaakt zodat zij doeltreffender kunnen bijdragen tot het voorkomen en bestrijden van hybride dreigingen; is ingenomen met de gezamenlijke mededeling over een Europees cyberdefensiebeleid en het besluit om een Europees hybride instrumentarium voor een gecoördineerde respons op hybride campagnes te ontwikkelen; pleit ervoor dat de EU en haar lidstaten hun vermogen verbeteren om hybride dreigingen te identificeren; benadrukt dat het belangrijk is het cyberdefensiebeleid en -vermogen van de EU verder te ontwikkelen, met inbegrip van het oprichten van snellereactieteams bij cyberincidenten; benadrukt dat vijandige desinformatie en propaganda moeten worden bestreden; onderstreept dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de activa, gebouwen en activiteiten van de EDEO in het buitenland en aan de veiligheid van EU-personeel dat gestationeerd is in niet-democratische landen met repressieve regimes; herhaalt dat hun strategische communicatievermogen dringend moet worden ontwikkeld, met inbegrip van veilige communicatiesystemen en een snellereactiecapaciteit; benadrukt dat de partnerlanden in de Westelijke Balkan en het oostelijk partnerschap, in nauwe samenwerking met de NAVO, moeten worden geholpen om cyberaanvallen en hybride oorlogvoering doeltreffend te bestrijden; benadrukt dat de EU, om de toenemende dreigingen en het groeiende anti-Europese discours door derde landen het hoofd te bieden, haar inspanningen moet opvoeren om samen met gelijkgestemde partnerlanden steun, opleiding en capaciteitsopbouw te bieden;

13. dringt aan op aanvullende steun voor opleiding en capaciteitsopbouw op het gebied van grens- en crisisbeheersing voor landen die worden getroffen door aanzienlijke migratiestromen, met inbegrip van landen die sinds de mobilisatie geconfronteerd worden met de instroom van Russische burgers die de Russische Federatie ontvluchten, met volledige eerbiediging van hun grondrechten, met name voor lidstaten en landen met bestaande GVDB-missies of -operaties op hun grondgebied; benadrukt dat in het digitale tijdperk de weerbaarheid ook afhangt van het terugdringen van de afhankelijkheid op het gebied van kritieke materialen zoals zeldzame aardmetalen, kritieke onderdelen zoals chips, en kritieke technologieën zoals drones en autonoom militair materieel; benadrukt dat semiautonome en autonome drones steeds vaker worden ingezet voor zowel militaire operaties als het onderhoud en de beveiliging van kritieke infrastructuur; is zeer bezorgd over de levering en het kwaadwillige gebruik ervan;
14. benadrukt dat de afhankelijkheid van totalitaire en autoritaire regimes in kritieke sectoren, waaronder de energiesector, een ernstig risico vormt voor de veiligheid van de EU; verzoekt de EU prioriteit te geven aan het verminderen van deze afhankelijkheid en samen te werken met onze democratische bondgenoten om veilige en veerkrachtige toeleveringsketens te waarborgen; stelt vast dat er behoefte is aan een alomvattende evaluatie en maatregelen om offshore-olie- en gaspijplijnen, -kabels en andere strategische infrastructuur te beveiligen; verzoekt de EU en haar lidstaten doortastend op te treden op de energiemarkt van de EU om een stabiele energievoorziening te waarborgen;
15. wijst erop dat de kritieke Europese infrastructuur en toeleveringsketens, onder meer in de energie-, elektriciteits-, communicatie-, vervoer- en industriële sector, moeten worden beveiligd en beschermd tegen sabotage en buitenlandse inmenging en dat er doeltreffende monitoring- en toezichtsystemen moeten worden opgezet; veroordeelt de vermoedelijke sabotage van de Nord Stream-pijpleidingen in de Oostzee en dringt aan op een grondig onderzoek en een proportioneel antwoord; benadrukt dat het belangrijk is de bescherming van onderzeese infrastructuur, zoals pijpleidingen en glasvezelkabels, als prioriteit op te nemen;
16. is ingenomen met de routekaart voor klimaatverandering en defensie, waarin klimaatverandering wordt erkend als een dreigingsmultiplicator die onze veiligheid op de lange termijn fundamenteel beïnvloedt en waarin concrete maatregelen worden vastgesteld om de steeds belangrijker samenhang tussen klimaat en veiligheid aan te pakken; beveelt aan bij de planning en uitvoering van GVDB-missies en -operaties rekening te houden met de gevolgen van de klimaatverandering; onderstreept dat meer moet worden geïnvesteerd in “groene” defensie, met name door een groter aandeel militaire en technologische innovatie voor tweërlei gebruik te besteden aan koolstofneutrale brandstoffen en aandrijfsystemen voor militaire vliegtuigen, schepen en andere voertuigen; benadrukt dat het extern optreden van de EU en de strijdmachten van de lidstaten ernaar moeten streven hun eigen koolstofvoetafdruk te verkleinen om het effect daarvan op de klimaatverandering en het milieu te beperken; verzoekt de EU nogmaals om bij de uitvoering van de relevante EU-fondsen een benadering te volgen waarin de energie-, koolstof- en milieuvoetafdruk is geïntegreerd;
17. merkt op dat er in het noordpoolgebied nieuwe veiligheidsuitdagingen ontstaan als

gevolg van het veranderende milieu en van de groeiende militarisering en geopolitieke belangstelling voor de regio; benadrukt dat het EU-beleid inzake het noordpoolgebied moet worden opgenomen in het GVDB; beklemtoont dat de EU doeltreffend moet gaan samenwerken met de NAVO, ook op het gebied van situationeel bewustzijn; wijst erop dat het noordpoolgebied een gebied van vredige samenwerking moet blijven en waarschuwt voor toenemende militarisering van de regio; dringt erop aan dat de lidstaten van de EU PESCO gebruiken als een platform om betere opleidingen en oefeningen voor zoek- en reddingsacties in het noordpoolgebied te stimuleren en te komen tot een beter crisisbeheer van milieurampen, zoals olielekken;

18. onderstreept dat de rol van de EU als mondiale verstrekker van maritieme veiligheid verder moet worden versterkt; is ingenomen met de herziening van de strategie voor maritieme veiligheid van de EU en benadrukt dat de herziene strategie moet worden afgestemd op het strategisch kompas en nieuwe kansen en uitdagingen moet omvatten; is van mening dat er soortgelijke evaluaties moeten worden uitgevoerd voor ander EU-beleid, en is dan ook ingenomen met de komende mededeling over ruimtevaart en het GVDB, die begin 2023 wordt verwacht; benadrukt dat de EU, gezien de toenemende geopolitieke spanningen op zee, de vrijheid van scheepvaart moet waarborgen en ervoor moet zorgen dat haar maritieme buitengrenzen doeltreffend worden gemonitord om illegale activiteiten te voorkomen; verzoekt de lidstaten hun militaire vermogens op marinesegebied te consolideren teneinde de aanwezigheid en zichtbaarheid van de EU in de maritieme sector te vergroten;
19. erkent het belang van gecoördineerde maritieme aanwezigheid (CMP) als een cruciaal instrument om de verplichtingen van de EU inzake maritieme veiligheid wereldwijd te versterken; onderstreept de bijdrage van het proefproject van de CMP in de Golf van Guinee aan het terugdringen van incidenten op het gebied van maritieme veiligheid en is ingenomen met de verlenging ervan tot 2024; is ingenomen met de uitbreiding van de CMP tot het noordwesten van de Indische Oceaan; benadrukt het belang van een nauwe samenwerking en aanvullende maatregelen met andere GVDB-operaties in de regio, waaronder operatie ATALANTA van EUNAVFOR; steunt het waardevolle werk van de GVDB-missies EUBAM Libië en EU NAVFOR MED IRINI, die bijdragen tot duurzame vrede, veiligheid en stabiliteit; blijft in het bijzonder steun verlenen voor de kerntaak van IRINI, namelijk de uitvoering van het door de VN ingestelde wapenembargo tegen Libië;
20. benadrukt dat er dringend aanzienlijk meer moet worden geïnvesteerd in regionale en mondiale wapenbeheersing, non-proliferatie en ontwapening, met name in multilaterale benaderingen; beklemtoont de noodzaak van meer transparantie en convergentie op nationaal en Europees niveau op het gebied van wapenuitvoer, met name in afwachting van een periode van hogere defensie-uitgaven; wijst erop dat de lidstaten het gemeenschappelijk standpunt van de EU over wapenuitvoer moeten eerbiedigen en hun bevoegdheden in hun defensieaankoopbeleid moeten erkennen; verzoekt de lidstaten Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie²⁹, zoals gewijzigd bij Besluit (GBVB) 2019/1560 van de Raad³⁰, volledig

²⁹ PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99.

³⁰ PB L 239 van 17.9.2019, blz. 16.

na te leven en criterium 4 inzake regionale stabiliteit strikt toe te passen en een einde te maken aan de verlening van wapenuitvoervergunningen indien er een duidelijk risico bestaat dat de beoogde ontvanger de wapens agressief gebruikt tegen een ander land in het algemeen en de lidstaten in het bijzonder; erkent de bevoegdheden van de lidstaten op het gebied van hun beleid inzake overheidsopdrachten op defensiegebied; onderstreept het belang van een grondige beoordeling van aanvragen voor een vergunning voor de uitvoer van technologie en militair materieel; betreurt het gebruik van Russische hypersonische raketten in Oekraïne en is van mening dat de EU moet trachten een internationale wapenwedloop met betrekking tot hypersonische raketten te helpen voorkomen;

21. herinnert eraan dat er als onderdeel van het veiligheidsbeleid beleidsregels voor wapenuitvoer moeten worden vastgelegd en dat er op EU-niveau dringend een effectief beleid voor wapenuitvoer moet worden vastgesteld dat garandeert dat de EU-lidstaten zich volledig houden aan de acht juridisch bindende criteria voor wapenuitvoer en dat hun nationale uitvoer de regionale spanningen niet aanwakkert of de veiligheid van andere lidstaten, bondgenoten, partners of de Unie in haar geheel niet ondermijnt, maar tegelijkertijd de bondgenoten en partnerlanden ten volle steunt in hun legitieme behoeften op het gebied van veiligheid en defensie, met name als hun territoriale integriteit wordt geschonden en zij hun in het VN-Handvest verankerde recht op zelfverdediging uitoefenen;
22. spreekt nogmaals zijn volledige steun uit voor de inzet van de EU en haar lidstaten voor het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens (NPV); benadrukt dat ervoor moet worden gezorgd dat de EU een sterke en constructieve rol speelt bij het ontwikkelen en versterken van mondiale, op regels gebaseerde non-proliferatie-inspanningen; uit zijn grote bezorgdheid over het feit dat er tijdens de tiende NPV-toetsingsconferentie geen resultaat werd geboekt wegens de onwil van Rusland om zich achter de consensus te scharen;
23. merkt op dat de lidstaten de hervorming van het besluitvormingsproces kunnen evalueren met het oog op de benutting van het grote onbenutte potentieel van de Verdragen, met name door artikel 31 VEU in werking te stellen en de besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid van stemmen te verruimen tot gebieden die verband houden met het GVDB en volledig gebruik te maken van de overbruggingsclausules en het toepassingsgebied van artikelen die de solidariteit en wederzijdse bijstand van de EU in geval van crises versterken en de soevereiniteit van de EU veiligstellen; stelt voor dat wijzigingen van de Verdragen in het geval van het GVDB in overweging moeten worden genomen, besproken en vastgesteld in het kader van een verdrag dat voortbouwt op de Conferentie over de toekomst van Europa en gericht is op 1) een overstap van unanimitéit naar besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid van stemmen voor besluiten van de Raad met militaire implicaties, met uitzondering van de clausule inzake wederzijdse verdediging in artikel 42, lid 7, die verband houdt met defensieaangelegenheden voor situaties waarop de overbruggingsclausules niet van toepassing zijn, en alleen in het geval van de verzending van militair materieel of GVDB-missies zonder uitvoerend mandaat, 2) de invoering van bepalingen in de artikelen 42 en 46 VEU die gemeenschappelijke aanbestedingen mogelijk maken voor defensie-uitrusting en andere veiligheidsgerelateerde uitgaven uit de begroting van de Unie, alsook de oprichting van gemeenschappelijke, permanent gestationeerde multinationale militaire eenheden, met

inbegrip van commandostructuren, en 3) de herziening van artikel 346 VWEU om de mogelijkheden voor de EU-lidstaten om af te wijken van de richtlijn aanbestedingen (Richtlijn 2009/81/EG) te beperken en vast te leggen dat de motivering voor dergelijke afwijkingen moet worden beoordeeld door de Commissie en moet worden megedeeld aan het Parlement;

24. verzoekt de VV/HV en de lidstaten het volledige potentieel van de bepalingen van het Verdrag met betrekking tot het GVDB te benutten en serieus aandacht te besteden aan de uitvoeringsregelingen van artikel 44 VEU inzake het toevertrouwen van de uitvoering van een GVDB-taak aan een groep lidstaten om het GVDB ter plaatse flexibeler en efficiënter te maken, met behoud van een sterke collectieve Europese dimensie; benadrukt dat het belangrijk is oefeningen te blijven uitvoeren; benadrukt dat het belangrijk is dat artikel 42, lid 7, VEU inzake wederzijdse bijstand op korte termijn operationeel wordt gemaakt en dat de samenhang tussen dit artikel en artikel 5 van het Noord-Atlantisch Verdrag wordt verduidelijkt, aangezien niet alle EU-lidstaten leden van de NAVO zijn; benadrukt dat de voorwaarden voor de activering van artikel 42, lid 7, alsmede de wijze waarop de bijstand moet worden verleend nooit duidelijk zijn gedefinieerd; onderstreept dat krachtens een Verdragswijziging terroristische aanslagen, hybride aanvallen, desinformatiecampagnes en economische dwang door derde landen kunnen worden gedefinieerd als elementen die aanleiding kunnen geven tot de toepassing van artikel 42, lid 7, VEU;

Versterking van het vermogen door de uitgaven te verhogen en gemeenschappelijke en slimmere uitgaven te doen

25. is ingenomen met de ambitie van de EU om haar militaire en civiele capaciteit te versterken; benadrukt dat er ten volle en beter gebruik moet worden gemaakt van EU-initiatieven en -begrotingen, met name de beoogde verordeningen inzake Edirpa en EDIP, EDF, PESCO, CARD en militaire mobiliteit, alsook het pact inzake het civiele GVDB, om kritieke capaciteitstekorten te dichten en te zorgen voor een snelle inzetbaarheid van strijdkrachten, om uitgeputte voorraden aan te vullen, versnippering in de defensiesector en bij aanbestedingen te verminderen, volledige interoperabiliteit van onze strijdkrachten tot stand te brengen, de toeleveringsketens van de EDTIB te versterken door met staten verbonden ondernemingen uit niet-partnerstaten uit te sluiten die een risico kunnen vormen voor de veerkracht, het innovatieve karakter en het concurrentievermogen van de EDTIB door potentiële uitvoercontroles of diefstal van intellectuele eigendom via spionage; dringt aan op een maximale samenhang tussen deze initiatieven om overlappingsen te voorkomen en efficiënte overheidsinvesteringen te waarborgen, met name tussen PESCO-projecten en EDF-projecten, waarvan de verwevenheid moeten worden verduidelijkt; is ingenomen met het actieplan voor synergieën tussen de civiele, defensie- en ruimtevaartindustrieën en vraagt de uitvoering ervan te stimuleren; moedigt de technologieoverdracht van de defensiesector naar de civiele sector aan; verzoekt de lidstaten om bij het versterken van de militaire vermogens van de EU de nodige aandacht te besteden aan de behoeften van het militair personeel en aan gespecialiseerde opleidingen om het personeel te leren hoe het moet omgaan met opkomende problemen (zoals de klimaatverandering); onderstreept dat vooruitgang op dit belangrijke gebied ook de Europese pijler binnen de NAVO zou versterken; is van mening dat de waardevolle bijdrage van de strijdkrachten tijdens de COVID-19-pandemie heeft aangetoond hoe belangrijk het gebruik van de militaire

middelen en capaciteit van de lidstaten is bij de ondersteuning van het Uniemechanisme voor civiele bescherming;

26. is ingenomen met de aankondigingen van de lidstaten met betrekking tot investeringsplannen voor defensie die gericht zijn op militaire aanbestedingen en de verbetering van hun strijdkrachten, waarbij wordt voortgebouwd op het EDF-model en zoals naar voren komt in de gezamenlijke mededeling over lacunes op het gebied van defensie-investeringen; meent dat het cruciaal is de vastgestelde lacunes in de defensie-investeringen te verhelpen, bijvoorbeeld door voorraden aan te vullen, door met name systemen die uit het Sovjettijdperk stammen te vervangen, lucht- en raketverdedigingssystemen te versterken, met inbegrip van een debat over de haalbaarheid van een antiraketruimteschild dat heel Europa bestrijkt, en pleit voor koppeling met het initiatief van de NAVO inzake een Europees ruimteschild, de operationalisering van “Eurodrone”, de verruiming van de bestaande capaciteit van belangrijke gevechtstanks en gepantserde voertuigen, de versterking van de marines en van de capaciteit van Europa om schepen te bouwen, een nauwere maritieme samenwerking ter bestrijding van hybride dreigingen voor offshorekabels en -pijplijnen die van cruciaal belang zijn voor de energiezekerheid en connectiviteit van Europa, de verbetering van de op satellieten gebaseerde beveiligde connectiviteit, investeringen in industriële partnerschappen die prioriteit geven aan de samenwerking met kmo's en meer investeringen in onderzoek en ontwikkeling (O&O), waarmee tegelijkertijd wordt bijgedragen aan een sterker Europees ecosysteem voor cyberdefensie en de uitbreiding van het militaire mobiliteitsprogramma van de EU;
27. onderstreept de noodzaak om de initiatieven voor capaciteitsontwikkeling aan te vullen met gezamenlijke aanbestedingsmechanismen; benadrukt dat de gezamenlijke aankoop van in Europa ontwikkelde en vervaardigde defensieproducten een essentieel instrument is voor efficiënte overheidsuitgaven en dringt er daarom bij de lidstaten op aan de Edirpa te benutten om gezamenlijk defensieproducten aan te kopen en concurrentie te vermijden, kostenbesparingen te vergemakkelijken, de EDTIB te versterken en de interoperabiliteit te bevorderen;
28. dringt er bij de lidstaten op aan een aanzienlijke verhoging toe te zeggen van de financiering voor de geplande gezamenlijke EU-aanbestedingsmechanismen, zoals de Edirpa en het EDIP, door te voorzien in adequate financiering en door snelle, grondige maatregelen te nemen op dit cruciale gebied en tegelijk de interoperabiliteit met de NAVO te waarborgen; is van mening dat de regels die van toepassing zijn op de Edirpa vergelijkbaar moeten zijn met de regels die zijn vastgesteld voor het Europees Defensiefonds; herinnert eraan dat de financiële steun die wordt verstrekt uit hoofde van de Edirpa en het toekomstige EDIP in de eerste plaats de Europese industrie ten goede moet komen; verzoekt de lidstaten die zo spoedig mogelijk na afronding van de onderhandelingen tussen het Parlement, de Raad en de Commissie goed te keuren; verzoekt de Raad hiervoor de nodige financiële steun uit te trekken; is van mening dat de regels die van toepassing zijn op de Edirpa vergelijkbaar moeten zijn met de regels voor het Europees Defensiefonds, die hun nut al hebben bewezen, met name met betrekking tot de betrokkenheid van derde landen; verzoekt de lidstaten te werken aan de aankoop en ontwikkeling van defensievermogens die binnen de EU zijn ontworpen en geproduceerd; is van mening dat de btw-vrijstelling alleen niet zal volstaan om het toekomstige EDIP een doorslaggevende rol te geven bij de ondersteuning van de

- EDTIB; verzoekt de Europese Commissie verschillende mechanismen voor financiële stimulansen in overweging te nemen om de EDTIB te ondersteunen; dringt er bij de VV/HV en de lidstaten op aan een andere financiële faciliteit buiten de begroting op te zetten om delen van de nationale defensiebegrotingen te bundelen en met spoed de gehele levenscyclus van militaire vermogens op EU-niveau aan te pakken om ervoor te zorgen dat deze doeltreffend en efficiënt worden uitgevoerd, uiteenlopend van samenwerking op het gebied van onderzoek en ontwikkeling en gezamenlijke aanbesteding tot gezamenlijk onderhoud, gezamenlijke opleiding en gezamenlijke voorzieningszekerheid;
29. onderstreept de dringende noodzaak om een echte Europese markt voor defensiematerieel tot stand te brengen; onderstreept de noodzaak van meer financiële steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsinspanningen en productie van de EU op het gebied van hoogtechnologische defensiesystemen die anders te duur zouden zijn voor de afzonderlijke lidstaten, om ervoor te zorgen dat de EDTIB concurrerend blijft, in staat is te voldoen aan de werkelijke behoeften, eisen en toenemende ambities van de strijdkrachten, zich aanpast aan opkomende dreigingen en de afhankelijkheid van buitenlandse partijen vermindert; wijst erop dat het EDF naast vermogensontwikkeling ook moet bijdragen tot een consolidatie van de EDTIB; pleit voor de evaluatie van het EDF vóór de tussentijdse herziening van het MFK om zo nodig de begroting ervan te verhogen; moedigt het opzetten van verdere initiatieven aan om de betrokkenheid van kleine en middelgrote ondernemingen en innovatie in de defensie- en militaire industrie te vergroten; dringt aan op de verdere ontwikkeling van nieuwe technologieën zoals AI en kwantumcomputing op basis van sterke banden tussen militaire en civiele innovatie; benadrukt dat het belangrijk is de afhankelijkheid van kritieke technologieën en waardeketens te verminderen om de EU in staat te stellen te evolueren naar betere operationele vermogens;
30. wijst op de positieve effecten van de investeringen in de defensie-industrie op economisch en technologisch gebied; pleit voor meer en slimmere defensie-investeringen om industriële samenwerking, kostenbesparingen en een betere interoperabiliteit te stimuleren; bevestigt nogmaals dat optreden binnen het EU-kader een manier is om versnippering tegen te gaan en dubbel werk te voorkomen; pleit ervoor synergieën met andere financiële instrumenten van de EU in te zetten en de toegang van de defensie-industrie tot particuliere financiering te vergemakkelijken; herinnert eraan dat het EDF en de PESCO van cruciaal belang zijn voor de ontwikkeling van een echte Europese defensie-unie doordat zij de defensiesamenwerking tussen de lidstaten versterken; vraagt ervoor te zorgen dat de andere EU-beleidsmaatregelen in overeenstemming zijn met de inspanningen van de Unie om de defensie-industrie te versterken;
31. benadrukt dat de financieringsstructuren van het MFK moeten worden gewijzigd, zodat de EU-instrumenten op het gebied van defensie de nodige financiële middelen krijgen; dringt in dit verband aan op versterking van het EDF; moedigt de EU aan te beoordelen wanneer een herziening van het MFK passend zou zijn; benadrukt dat de EU-lidstaten die lid zijn van de NAVO alle extra middelen die worden toegewezen om te voldoen aan de NAVO-doelstelling om 2 % van het bruto binnenlands product (bbp) aan defensie te besteden, op gecoördineerde en coöperatieve wijze moeten gebruiken; dringt aan op een betere toegang van de industrie tot particuliere financiering om ervoor te zorgen dat de Europese defensie-industrie voldoende toegang heeft tot openbare en

particuliere financiering en investeringen op duurzame basis; verzoekt de Commissie te overwegen parameters te ontwikkelen voor een financieel product ter ondersteuning van investeringen in Europese veiligheid, met inbegrip van acties van de defensie-industrie; dringt aan op het stimuleren van investeringen in kritieke sectoren, zoals cybersectoren;

Versterking van GVDB-missies en operaties

32. ondersteunt de herziening en versterking van alle civiele GVDB-missies en militaire operaties om deze beter af te stemmen op de werkelijke behoeften van de betrokken landen; steunt de verbetering van de opbouw van de troepenmacht en de capaciteitsopbouw voor alle GVDB-missies en -operaties, met name die welke de gevolgen ondervinden van het verslechterende dreigingslandschap, door ze te voorzien van robuustere en flexibelere mandaten, alsook van de nodige middelen, personeelsleden, financiering, opleiding, strategische communicatiemiddelen en uitrusting om te voldoen aan de vereisten van gerichtere missiedoelstellingen; erkent dat er doeltreffende opleidings- en operationele capaciteiten nodig zijn om gelijke tred te houden met de veranderende dreigingsomgeving; benadrukt dat de veerkracht en doeltreffendheid van deze missies en -operaties moeten worden versterkt door ze in staat te stellen hybride veiligheidsuitdagingen beter aan te pakken, bijvoorbeeld door een betere afstemming met andere EU-actoren en instanties op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, evenals gelijkgestemde partners buiten de EU, door de strategische communicatie over de voordelen van hun aanwezigheid te verbeteren en verdere investeringen in cyberdefensievermogens te stimuleren;
33. vindt het belangrijk dat GVDB-missies en -operaties stoelen op een duidelijk inzicht in de soorten crises en conflicten waarop de EU met civiele en militaire instrumenten wil reageren, met name wanneer anderen niet bereid of in staat zijn in te grijpen of in vijandige of niet-permissieve omgevingen; herinnert eraan dat alle verbintenissen van de EU geloofwaardig moeten zijn in de ogen van lokale en regionale overheden, met name omdat andere, vaak kwaadwilliger partijen meer dan bereid zijn om eventuele lacunes op te vullen; herinnert eraan dat missies bijzondere aandacht moeten besteden aan conflictdynamiek, robuuste risicobeoordelings- en beperkingsprocessen, en meer effectgerichte monitoring en evaluatie van GVDB-interventies moeten omvatten, evenals meer raadplegings- en feedbackmechanismen; benadrukt dat er in het bijzonder behoefte is aan horizonbepalingen voor militaire operaties om een duurzame exit mogelijk te maken; merkt op dat van de acht huidige militaire operaties er slechts drie een uitvoerend mandaat hebben; herinnert aan de algemene inzet van de EU in de Sahel en de Hoorn van Afrika via zes civiele missies en zes militaire operaties;
34. roept op tot de vaststelling van een nieuw pact inzake het civiele GVDB medio 2023, dat zal voorzien in doelstellingen over de soort, het aantal en de omvang van civiele missies en pleit ervoor dat er in 2024 een proces wordt opgezet om civiele vermogens te ontwikkelen, zoals uiteengezet in het strategisch kompas; herinnert eraan dat het cruciaal is dat het pact inzake het civiele GVDB 2.0 in de eerste helft van 2023 wordt goedgekeurd teneinde continuïteit te waarborgen in het ontwikkelingsproces van civiele vermogens; verzoekt de EDEO de deelnameovereenkomsten met derde landen te herzien om hun deelname aan GVDB-missies te versterken;
35. herhaalt zijn verzoek aan de EDEO om de structuur van het militair plannings- en

- uitvoeringsvermogen (MPCC) en het directoraat civiel plannings- en uitvoeringsvermogen (CPCC) onverwijld samen te voegen om een volwaardig civiel-militair operationeel hoofdkwartier op te richten en de veilige uitwisseling van gerubriceerde informatie mogelijk te maken, ook met lidstaten en GVDB-missies of -operaties; benadrukt dat het MPCC alle militaire missies moet plannen en uitvoeren met een duidelijke commandostructuur en dat het moet worden voorzien van de benodigde personeelsleden, middelen en infrastructuur; wijst erop dat door de Russische aanvalsoorlog in Oekraïne vooruitgang op dat gebied urgenter wordt;
36. is bezorgd over de toenemende manipulatie van informatie, verspreiding van desinformatie en hybride bedreigingen en aanvallen die met name van Rusland en China afkomstig zijn, maar daarnaast ook van andere actoren, en die verschillende conflictgebieden en GVDB-missies en -operaties rechtstreeks treffen; benadrukt dat de EU de samenwerking met gelijkgestemde partnerlanden moet intensiveren en samen met hen steun, opleiding en capaciteitsopbouw moet bieden om vijandige buitenlandse manipulatie van informatie en inmenging tegen te gaan; verzoekt de EDEO concrete stappen te ondernemen ter ondersteuning van GVDB-missies en -operaties om desinformatie en propaganda te bestrijden en tegen te gaan, alsook de vermogens van de StratCom-divisie, met inbegrip van haar taskforces, te versterken;
37. maakt zich zorgen over het hardnekkige, structurele probleem om ervoor te zorgen dat GVDB-missies en -operaties volledig bemand zijn; dringt er bij de lidstaten op aan gevolg te geven aan hun besluiten om missies en operaties te starten door het nodige personeel ter beschikking te stellen; herinnert aan het strategisch kompas waarin wordt benadrukt dat GVDB-missies en -operaties meer beter opgeleid personeel nodig hebben; verzoekt alle lidstaten met klem hun beloften na te komen en hun daadwerkelijke inzet af te stemmen op hun ambities; dringt er bij de Europese Unie op aan om het personeel van de missies en operaties van passende uitrusting en een passende opleiding te voorzien; verzoekt de lidstaten met klem rekening te houden met de sociale en arbeidsrechten van militair personeel wanneer zij samen in een EU-kader worden opgeleid en ingezet;
38. dringt erop aan dat, gezien het belang ervan voor de veiligheids- en defensiearchitectuur van de EU, het voorstel van de VV/HV voor de in het strategisch kompas verankerde snel inzetbare capaciteit (“RDC”) zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2025 ten uitvoer wordt gelegd, zodat tijdens crises snel en doortastend kan worden gereageerd en de burgers, belangen en waarden van de EU overal ter wereld kunnen worden gediend en beschermd; verzoekt de lidstaten zich ertoe te verbinden de kritieke tekortkomingen in de strategische hulpmiddelen tegen 2025 aanzienlijk te verminderen, met name die welke verband houden met de RDC;
39. onderstreept dat gendergelijkheid en vrouwenrechten een kernonderdeel vormen van veiligheids- en defensiemaatregelen; veroordeelt oorlogsmisdaden die tegen burgers worden gepleegd, waaronder het gebruik van seksueel geweld als oorlogswapen;
40. verzoekt de VV/HV en de lidstaten vaart te zetten achter de uitvoering van de gendergerelateerde toezeggingen van het strategisch kompas om doeltreffende gendermainstreaming te waarborgen; benadrukt het belang van cyberbeveiligingsmaatregelen om handel in vrouwen uit conflictgebieden, te monitoren

en te voorkomen; moedigt de lidstaten aan de loopbaanbelemmeringen voor vrouwen binnen hun defensiemacht weg te nemen;

41. benadrukt dat de deelname van vrouwen aan GVDB-missies en -operaties bijdraagt tot hun doeltreffendheid en een drijvende kracht is achter de geloofwaardigheid van de EU als voorstander van gelijke rechten voor mannen en vrouwen wereldwijd, en herinnert aan het genderactieplan III (2020-24) van de EU, dat de systematische integratie van een genderperspectief in alle beleidsmaatregelen en externe acties van de EU, met inbegrip van het GVDB, vereist; dringt er bij de EDEO op aan een toename van het aantal vrouwen in militaire GVDB-operaties in het bijzonder en een beter genderevenwicht in het personeel en het leiderschap van GVDB-missies en -operaties te bevorderen; is van mening dat nultolerantie ten aanzien van seksuele en gendergerelateerde intimidatie en seksuele uitbuiting in alle GVDB-missies en operaties van enorm groot belang is; benadrukt het belangrijke werk van genderadviseurs in GVDB-missies en -operaties en de noodzaak om deze te financieren; dringt aan op samenwerking tussen GVDB-missies en -operaties en het Europees Instituut voor gendergelijkheid; verzoekt de EDEO om over de uitvoering van het strategisch kompas regelmatig en in detail verslag uit te brengen aan de Subcommissie veiligheid en defensie;
42. erkent de belangrijke rol van jongeren en jongerenorganisaties bij de handhaving en bevordering van vrede en veiligheid; verzoekt de EDEO te ijveren voor een systematische integratie van jongeren in zijn agenda voor jongeren, vrede en veiligheid (“YPS”), en een alomvattend strategisch kader voor de uitvoering van de YPS-agenda na te streven en vast te stellen; verzoekt de EDEO jongeren als partners te betrekken bij het ontwerpen en uitvoeren van inspanningen op het gebied van ontwapening, demobilisatie en re-integratie (DDR);
43. is ingenomen met de start van de niet-uitvoerende GVDB-missie voor militaire bijstand ter ondersteuning van Oekraïne (EUMAM Ukraine); verwacht dat dit de mogelijkheid biedt de Oekraïense strijdkrachten op flexibele wijze op te leiden door middel van strategisch advies, niet-uitvoerende steun, capaciteitsopbouw en algemene militaire steun om de Russische agressie te bestrijden en te helpen bij de bevrijding van de bezette gebieden van Oekraïne; is van mening dat EUMAM doeltreffend zal zijn, mits het MPCC wordt versterkt, en in staat zal zijn het strategische commando van en de controle over de missie uit te oefenen; verzoekt de EDEO deze missie open te stellen voor deelname van derde landen; roept de lidstaten op de nodige ondersteuning te bieden voor de tenuitvoerlegging ervan; wijst erop dat het belangrijk is het Oekraïense volk te laten weten dat de EU aan zijn zijde zal blijven staan zolang de Russische agressie voortduurt;
44. prijst en benadrukt het werk van de adviesmissie van de Europese Unie voor de hervorming van de civiele veiligheidssector in Oekraïne (EUAM Ukraine); neemt kennis van zijn nieuwe taken, waaronder het verlenen van steun aan rechtshandavingsinstanties om de stroom vluchtelingen uit Oekraïne naar naburige lidstaten en de binnenkomst van humanitaire hulp in Oekraïne te faciliteren, en advies aan, opleiding en ondersteuning van rechtstatelijke instellingen om het onderzoek naar en de vervolging van internationale misdrijven te vergemakkelijken; dringt aan op de herziening en versterking van het mandaat van de EU-missie voor bijstandverlening

inzake grensbeheer (EUBAM) aan de Republiek Moldavië en Oekraïne om zich aan de nieuwe geopolitieke realiteit aan te passen; pleit ervoor het personeel, de reactiecapaciteit, de middelen en de strategische communicatie van de GVDB-missies en operaties in Bosnië en Herzegovina, Oekraïne en Georgië te versterken, en de diplomatieke aanwezigheid van de EU in de landen van het Oostelijk Partnerschap en op de Westelijke Balkan op te voeren;

45. is verheugd over de samenwerking tussen de EU en de NAVO op de Westelijke Balkan, onder meer via de missies van EUFOR Althea en de Internationale vredesmacht Kosovo; herinnert eraan dat de lering die uit beide operaties is getrokken, een aanzienlijke meerwaarde vormt voor alle huidige en toekomstige militaire en civiele GVDB-missies en -operaties; dringt aan op de versterking van EUFOR Althea in Bosnië en Herzegovina, in nauwe samenwerking met de NAVO en andere bondgenoten, teneinde de noodzakelijke stabiliteit voor het land en de gehele regio te waarborgen; is ingenomen met de ondubbelzinnige steun van de EU voor de verlenging van het mandaat van EUFOR Althea; benadrukt dat de samenwerking op militair en veiligheidsgebied met Bosnië en Herzegovina bilateraal moet worden versterkt parallel met het EUFOR-kader;
46. benadrukt dat het noodzakelijk is nauw met de Afrikaanse en internationale partners te blijven samenwerken om collectief bij te dragen aan stabilisatie en ontwikkeling, met name met de Afrikaanse Unie, de Intergouvernementele Ontwikkelingsautoriteit, de VN, de internationale financiële instellingen en andere belangrijke bilaterale en regionale actoren; legt de nadruk op de brede inzet van de EU in de Sahel en de Hoorn van Afrika via zeven civiele (EUCAP Mali, EUCAP Niger, EUCAP Somalia) en militaire (EUTM Mali, EUTM Somalia, EUNAVFOR Atalanta, EUNAVFORMED IRINI) missies;
47. spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over de ontwikkelingen in de Sahelregio en de recente staatsgrepen aldaar; benadrukt het strategische belang van die regio voor de EU; laakt de steeds prominenter wordende aanwezigheid van de door het Kremlin gesteunde Wagner-groep in de regio en in andere delen van het Afrikaanse continent; is er stellig van overtuigd dat de betrokkenheid van de Wagner-groep in West-Afrika indruist tegen de doelstelling om vrede, veiligheid en stabiliteit tot stand te brengen in de Sahel; beaamt dat de verschillende internationale missies in de Sahel hun hoofddoel van duurzame vrede in de Sahelregio niet hebben verwezenlijkt en dat derhalve een bezinningsproces over de mandaten en de rol van internationale missies en het internationale beleid noodzakelijk is; spreekt eveneens zijn bezorgdheid uit over de steeds groter wordende aanwezigheid en activiteit van islamistische terroristische groeperingen, en met name Al Qaida, Da'esh en Al Shabaab, in het Midden-Oosten en Afrika; dringt aan op meer geïntegreerde actie- en beleidscoherentie tussen verschillende interventies van de EU en de partners in de Sahel; betreurt de verslechterende veiligheidssituatie in Mali en is ingenomen met het besluit om operationele training en levering van militair materieel aan het land op te schorten; verzoekt de EU en haar lidstaten doeltreffende bijstand te verlenen die is afgestemd op de behoeften van de betrokken landen;
48. is van mening dat bij alle internationale beveiligingssteun in de regio prioriteit moet worden gegeven aan het beter beschermen van burgers, het tot bedaren brengen van de

conflictdynamiek en het bevorderen van goed bestuur van de veiligheidssector; benadrukt de noodzaak van meer politieke betrokkenheid bij de betrokken regeringen om voor meer transparantie te zorgen, corruptie te bestrijden, inclusiviteit te bevorderen en samen te werken met burgers om de explosie van gewapende en etnische conflicten tegen te gaan;

49. is ingenomen met de verlenging van de GVDB-missie EUCAP Sahel met twee jaar en benadrukt het belang van coördinatie met EUBAM Libië voor de door de EU geleide ontwikkeling van de grenscapaciteit van de Sahellanden; dringt aan op gezamenlijke inspanningen van de EU en de VN om de destabilisatie en het geweld in Mali aan te pakken en samen te werken met lokale strijdkrachten om stabiliteit en veiligheid te bevorderen; neemt kennis van de verlenging en heroriëntatie van de EUAM en EUTM in de Centraal-Afrikaanse Republiek (CAR) en blijft zeer bezorgd over de aanhoudende verslechtering van de politieke en veiligheidssituatie aldaar; is ingenomen met de reeds door EUTM Mozambique geboekte vooruitgang en verzoekt de EDEO te overwegen dodelijke wapens in het kader van de Europese Vredesfaciliteit (EPF) te leveren aan de Mozambikaanse strijdkrachten en de levering van uitrusting te versnellen; dringt aan op een breed, openbaar debat over de betrokkenheid van de EU in Mozambique en een publieke discussie over hoe een zinvolle geïntegreerde aanpak van de diepere oorzaken van de onrust in Cabo Delgado eruit kan zien; herinnert aan berichten over systematische en gewelddadige aanvallen door veiligheidstroepen op grote delen van de lokale bevolking, gedwongen verplaatsingen door veiligheidstroepen, grote ongelijkheid, regionale verwaarlozing door de centrale overheid, conflicten over natuurlijke hulpbronnen, hoge niveaus van corruptie en de schendingen van verschillende rechten; steunt de hervorming van de Mozambikaanse strijdkrachten en dringt aan op een geïntegreerde aanpak van de crisis in Cabo Delgado; is ingenomen met de EPF-steunmaatregel voor de Nigeriaanse strijdkrachten en onderstreept de noodzaak om in het kader van het GVDB militaire steun te verlenen aan Niger; verzoekt de Raad de gecoördineerde maritieme operaties in de Golf van Guinee te intensiveren; dringt aan op verlenging van het mandaat van EUNAVFOR Atalanta, dat eind 2022 afloopt, teneinde piraterij verder te bestrijden;
50. betreft de toenemende ontoereikendheid van de EUTM-missies die bedoeld waren om de veiligheidsuitdagingen van de Sahel en de Centraal-Afrikaanse landen (Mali en de CAR) het hoofd te bieden; dringt aan op een grondige herziening van de doelstellingen en leidende beginselen van de EUTM's; is van mening dat de EUTM-mandaten met name moeten worden uitgebreid met begeleidende maatregelen, om EU-adviseurs ter plaatse in staat te stellen zo nauwkeurig mogelijk na te gaan in hoeverre de opleidingsprogramma's naar behoren zijn uitgevoerd en in overeenstemming zijn met de operationele behoeften van de lokale strijdkrachten; benadrukt de meerwaarde van de adviesmissies bij de missiebevelsstructuren en moedigt dan ook de deelname van lidstaten aan de EUTM-missies aan, met name in een adviserende rol waar de inzet van officieren het mogelijk maakt de uitvoering van operaties aanzienlijk te ondersteunen en multilaterale militaire bijstand te verlenen;
51. wijst in de context van de maritieme component van IRINI met nadruk op de internationale verplichtingen inzake het opsporen en redden van mensen in nood op zee; roept de lidstaten op ervoor te zorgen dat bij de uitvoering van IRINI het maritiem recht volledig wordt nageleefd, met name de verplichtingen met betrekking tot opsporing en redding; waarbij het opnieuw zijn ernstige bezorgdheid uit over het lot van migranten,

asielzoekers en vluchtelingen in Libië, die zich in een dramatische situatie bevinden die almaar verslechtert; roept de Libische autoriteiten en milities op de detentiefaciliteiten voor migranten te sluiten; betreurt het feit dat er wordt overwogen schepen terug te halen uit elk gebied waar zich een aanzienlijk aantal migranten bevindt; eist opheldering over het beoogde besluitvormingsproces voor en de modaliteiten van elk toekomstig besluit over het zogenaamde “pull factor”-effect, waarvoor tot dusver geen wetenschappelijk bewijs bestaat;

52. herhaalt zijn oproep aan de EU om haar positie en reputatie in de Indo-Pacifische regio als geloofwaardige, betrouwbare en autonome mondiale speler voor vrede ten volle te benutten, te midden van de groeiende geopolitieke wedijver tussen mondiale en regionale mogendheden in de regio; herinnert eraan dat de meerwaarde van de betrokkenheid van de EU bij de Indo-Pacifische regio ligt in haar ruime civiele en militaire steunmaatregelen, waaronder goed ontwikkelde niet-militaire steun;
53. spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de snelle militaire opbouw van China in de Zuid-Chinese Zee en over de aanhoudende militaire druk, aanvalsoefeningen, schendingen van het luchtruim en andere militaire acties in de grijze zone, waaronder cyber- en desinformatiecampagnes tegen Taiwan; dringt er bij China op aan al deze acties, die een bedreiging vormen voor de stabiliteit van de hele regio en in het algemeen rechtstreekse gevolgen hebben voor de Europese veiligheid en welvaart, stop te zetten; herhaalt zijn steun voor samenwerking tussen de EU en Taiwan;
54. verzoekt de Raad en de EDEO om in hun GVDB-missies en -operaties een component inzake de bescherming van cultureel erfgoed op te nemen teneinde lokale partners bijstand en scholing te bieden bij het aanpakken van veiligheidsproblemen in verband met het behoud en de bescherming van cultureel erfgoed; vraagt de EU iets te doen aan de aanhoudende en toenemende bedreigingen voor de bescherming en het behoud van cultureel erfgoed en aan de smokkel van cultuurgoederen, met name in conflictgebieden; merkt op dat het ontnemen van hun cultureel erfgoed en historische wortels samenlevingen kwetsbaarder maakt voor radicalisering; vraagt de EU een brede strategie te ontwikkelen om dergelijke bedreigingen tegen te gaan; herinnert eraan dat EUAM Iraq de enige GVDB-missie of -operatie is met een component inzake de bescherming van cultureel erfgoed; verwacht dat EUAM Iraq haar opdracht in alle opzichten volledig uitvoert, ook met betrekking tot de bescherming van cultureel erfgoed en de strijd tegen de illegale handel in artefacten; dringt erop aan dat dergelijke bepalingen in alle mandaten van GVDB-missies of -operaties worden opgenomen;

Systematisering van veiligheids- en defensiepartnerschappen

55. pleit ervoor, indien strategisch relevant, veiligheids- en defensiepartnerschappen met gelijkgestemde partners wereldwijd te versterken om het ambitieniveau van de EU als veiligheidsverstrekker te bereiken; meent dat het van essentieel belang is om veiligheids- en defensiekwesties systematischer in de politieke dialogen van de EU met gelijkgestemde partners op te nemen; is ingenomen met de plannen om het eerste EU-partnerschapsforum voor veiligheid en defensie te organiseren; dringt aan op een meer assertief, eendrachtig en consequent standpunt ten opzichte van niet-democratische staten die de Europese veiligheid en de internationale orde bedreigen;

56. vestigt de aandacht op de fundamentele gedeelde democratische waarden die in de EU en in de NAVO centraal staan; pleit ervoor de banden tussen de EU en de NAVO aan te halen op basis van de beginselen inclusiviteit, wederkerigheid, wederzijdse openheid en transparantie, overeenkomstig de besluitvormingsautonomie en de procedures van onze respectieve organisaties en onverminderd het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van al onze leden; onderstreept het belang om dit partnerschap ook te verdiepen door middel van een derde gezamenlijke verklaring over de samenwerking tussen de EU en de NAVO, voortbouwend op de inhoud van het strategisch kompas van de EU en het nieuwe strategische concept van de NAVO, en op concrete stappen om de samenwerking verder te versterken, met name op het gebied van militaire mobiliteit, infrastructuur voor tweërlei gebruik en veerkracht, en meer gezamenlijke oefeningen; onderstreept dat het strategisch partnerschap met de NAVO sterk moet worden opgewaarderd om het te baseren op de versterking van de politieke eenheid en solidariteit en een versterkte politieke dialoog over alle aspecten van gemeenschappelijke uitdagingen en strategisch relevante kwesties, met inbegrip van uitdagingen op het gebied van klimaatverandering en snelle digitalisering; pleit voor een gecoördineerde en operationele respons in het kader van conflictpreventie- en crisisbeheersingsmechanismen om nieuwe gemeenschappelijke dreigingen in geografische zones en gebieden van gemeenschappelijk belang tegen te gaan; wijst erop dat de vermogensontwikkeling van de EU ook de Europese pijler binnen de NAVO versterkt en dienovereenkomstig bijdraagt aan de trans-Atlantische veiligheid; wijst verontrust op de ernstige en hardnekkige perioden van spanning tussen de EU-lidstaten en Turkije, een NAVO-bondgenoot, die een belemmering vormen voor de samenwerking tussen de EU en de NAVO;
57. erkent het belang en potentieel van een strategisch partnerschap met Turkije, maar betreurt de algehele destabiliserende rol van Turkije op vele gebieden die voor de EU en haar buurlanden van belang zijn, waardoor de vrede, veiligheid en stabiliteit in de regio bedreigd wordt; is uiterst bezorgd over, en veroordeelt ten stelligste, de illegale activiteiten en de dreiging van militair optreden door Turkije tegen de lidstaten van de EU, met name Griekenland en Cyprus, in het oostelijke Middellandse Zeegebied; betreurt het feit dat Turkije, ondanks de inspanningen tot de-escalatie, doorgaat met zijn unilaterale provocerende acties en het niet naleven van de resolutie van de VN- Veiligheidsraad over het wapenembargo tegen Libië met betrekking tot operatie IRINI, waardoor het internationaal recht, waaronder UNCLOS, en de soevereine rechten van de EU-lidstaten in het gebied worden geschonden; herhaalt dat de EU de ondertekening van de twee memoranda van overeenstemming tussen Turkije en Libië veroordeelt over alomvattende veiligheids- en militaire samenwerking en de afbakening van maritieme zones, die in strijd zijn met het internationaal recht; herhaalt dat de Unie bereid is gebruik te maken van alle instrumenten en opties die tot haar beschikking staan, waaronder die uit hoofde van artikel 29 VEU en artikel 215 van VWEU, om haar belangen en die van haar lidstaten te verdedigen en om de regionale stabiliteit te handhaven; merkt op dat Turkije steeds vaker aanwezig is in gebieden waar de EU belangrijke veiligheidsbelangen en GVDB-missies heeft, en roept Turkije op de belangen en missies van de EU in deze gebieden niet te ondermijnen; herhaalt zijn oproep aan Turkije om zich aan te sluiten bij de EU-sancties tegen Rusland; verzoekt de lidstaten Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/CFSP met betrekking tot Turkije volledig na te leven, met inbegrip van de strikte toepassing van criterium 4 inzake regionale stabiliteit;

58. spreekt zijn krachtige steun uit voor het opendeurbeleid van de NAVO; benadrukt het belang van de toetreding van Finland en Zweden tot de NAVO, aangezien dit de veiligheid van zowel de EU als de NAVO-bondgenoten ten goede zou komen; is ingenomen met de snelle ratificatie door de meeste NAVO-bondgenoten van de protocollen voor de toetreding van Finland en Zweden tot de NAVO en roept Turkije en Hongarije op de ratificatieprocessen eveneens onverwijld af te ronden; benadrukt dat aandacht moet worden besteed aan de veiligheids- en defensieproblemen van lidstaten die geen deel uitmaken van de NAVO; verzoekt de EU en de NAVO de samenwerking ter ondersteuning van de capaciteitsopbouw van onze partners te versterken;
59. is van mening dat synergieën en coherentie met de uitvoering van het strategisch concept van de NAVO en het strategisch kompas van de EU van essentieel belang zijn, met name op het gebied van de bestrijding van de Russische agressie jegens Oekraïne en het medeplichtige regime van Lukashenka in Belarus, het aanpakken van uitdagingen die ontstaan door het dwangbeleid van China, cyberdefensie, hybride oorlogvoering en steun aan strategische partners;
60. benadrukt dat een samenhangend, aanvullend en interoperabel defensievermogen moet worden ontwikkeld om de veiligheid van het Euro-Atlantische gebied te vergroten, in overeenstemming met het beginsel van één set strijdkrachten; vraagt de EU en de NAVO het mondiaal technologisch leiderschap op het gebied van militair vermogen te behouden; benadrukt dat de output van de respectieve planningsprocessen voor vermogensontwikkeling van de EU en de NAVO coherent moet zijn; benadrukt dat de EU haar eigen defensievermogens en strategische autonomie moet ontwikkelen teneinde de capaciteit van de EU om een sterkere partner te zijn voor haar bondgenoten te vergroten; roept de EU-lidstaten die aangesloten zijn bij de NAVO op hun militaire begrotingen te verhogen tot ten minste 2 % van het bbp in overeenstemming met de NAVO-richtsnoeren;
61. is ingenomen met de deelname van de VS, Canada en Noorwegen aan het PESCO-project inzake militaire mobiliteit, dat cruciaal is voor de verdediging van Europa en belangrijk is om de samenhang te vergroten tussen de respectieve inspanningen van de EU en de NAVO om de mobiliteit van strijdkrachten te faciliteren; herinnert er niettemin aan dat over de deelname van derde landen aan afzonderlijke PESCO-projecten per geval moet worden besloten, wanneer die deelname in het strategische belang van de EU is; is ingenomen met de recente aanvraag van het Verenigd Koninkrijk om deel te nemen aan het PESCO-project inzake militaire mobiliteit; wijst de lidstaten die aan de PESCO deelnemen op de noodzaak van een snelle uitvoering van hun operationele verbintenissen en die op gebied van samenwerking; is verheugd over de gestructureerde dialoog tussen de EU en de NAVO over militaire mobiliteit; is ingenomen met het actieplan voor militaire mobiliteit 2.0 dat de Commissie en de VV/HV op 10 november hebben gepresenteerd en dringt aan op een snelle uitvoering ervan in synergie met het PESCO-project inzake militaire mobiliteit; dringt aan op de versterking van de Connecting Europe Facility met betrekking tot projecten inzake militaire mobiliteit; verzoekt de lidstaten maatregelen te nemen om de procedures voor militaire mobiliteit te vereenvoudigen en te harmoniseren en de termijnen voor het verlenen van toestemming te verkorten om de EU-lidstaten in staat te stellen sneller te handelen en de doeltreffendheid van de respons te vergroten; benadrukt dat het nieuwe actieplan voor militaire mobiliteit ervoor moet zorgen dat de eisen op het gebied van infrastructuur, veerkracht en logistiek worden

- beoordeeld vanuit het perspectief van een militaire strategie; onderstreept de noodzaak van aanvullende financiering voor dit vlaggenschipinitiatief voor samenwerking tussen de EU en de NAVO; verzoekt de EU te overwegen Oekraïne, Georgië en de Republiek Moldavië uit te nodigen om deel te nemen aan PESCO-projecten zoals inzake militaire mobiliteit;
62. benadrukt het belang van de hechte band van de EU met de Verenigde Staten die gestoeld is op de gedeelde waarden van democratie, vrijheid en de rechtsstaat; waardeert de inzet en het engagement van de Verenigde Staten en zijn huidige regering voor de verdediging van het grondgebied van Europa, met name in het licht van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne die een bedreiging vormt voor het hele continent; neemt kennis van het feit dat de Verenigde Staten ook in de Indo-Pacifische regio wordt uitgedaagd om de toenemende militaire houding van China tegen te gaan; benadrukt dat de EU-lidstaten hun inspanningen ter verbetering van de Europese defensievermogens moeten opvoeren om de weg vrij te maken voor een verschuiving van de lasten op de lange termijn, waarbij de EU meer verantwoordelijkheid op zich neemt voor haar defensie;
 63. beschouwt de dialoog over veiligheid en defensie tussen de EU en de VS als belangrijke mijlpaal in een nauwere trans-Atlantische samenwerking; spoort de VV/HV ertoe aan in deze dialoog bijzondere aandacht te besteden aan de veiligheid in het oostelijk en zuidelijk nabuurschap en tevens aandacht te schenken aan zaken als wederzijdse veiligheids- en defensie-initiatieven, GVDB-missies en -operaties, ontwapening en non-prolifерatie, de strijd tegen terrorisme, de verbetering van de informatie-uitwisseling tussen inlichtingendiensten, de gevolgen van disruptieve technologieën, klimaatverandering, hybride dreigingen, cyberdefensie, militaire mobiliteit, crisisbeheersing en betrekkingen met strategische concurrenten;
 64. herhaalt zijn oproep voor geïnstitutionaliseerde samenwerking met het Verenigd Koninkrijk op het gebied van veiligheid en defensie; vraagt het Verenigd Koninkrijk serieus met de EU samen te werken op het gebied van dringende strategische uitdagingen, door te zorgen voor complementariteit en synergieën van maatregelen; spoort de VV/HV ertoe aan het Verenigd Koninkrijk op ad-hocbasis uit te nodigen voor informele vergaderingen van de Raad Buitenlandse Zaken (met de ministers van Defensie) om van gedachten te wisselen over kwesties van gemeenschappelijk belang met volledige eerbiediging van de besluitvormingsautonomie van de EU; wijst erop dat de parallelle projecten voor de ontwikkeling van toekomstige luchtgevechtssystemen een inefficiënt gebruik van middelen vormen en beveelt daarom aan beide projecten samen te voegen; is verheugd over de steun van de UK voor Oekraïne;
 65. spreekt zijn grote bezorgdheid uit over de toegenomen instabiliteit in ons nabuurschap, die vaak het gevolg is van het moedwillig handelen door kwaadwillige actoren die via diverse acties democratische hervormingen verzwakken teneinde uiteindelijk de EU te verzwakken; onderstreept dat de veiligheid van de EU nauw samenhangt met de veiligheid van onze naaste burenen in het oostelijke en zuidelijke nabuurschap van de EU en in de Westelijke Balkan; pleit voor de intensivering van de samenwerking met gelijkgestemde landen van het Oostelijk Partnerschap op militair en veiligheidsgebied door de veiligheidsdimensie van het Oostelijk Partnerschap te versterken, alsook voor de bevordering van de dialogen over het veiligheids- en defensiebeleid, in het bijzonder met Oekraïne, Georgië en de Republiek Moldavië; dringt aan op meer samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie met partners in het zuidelijk nabuurschap; roept de EU

op een betekenisvolle rol te spelen in het Middellandse Zeegebied, waar zij een speler is geworden die de stabiliteit van de regio kan waarborgen, ook met betrekking tot energiezekerheid; dringt aan op nauwere samenwerking met partnerlanden in het Middellandse Zeegebied om extremisme, terrorisme, mensenhandel en illegale wapenhandel te bestrijden;

66. dringt aan op versterking van de samenwerking tussen de EU en de NAVO op de oostelijke flank van het bondgenootschap en op een toename van het Europees militair personeel in de Zwarte Zee; acht het van cruciaal belang dat de strategische positie van de Zwarte Zee in de context van de Russische oorlog in Oekraïne wordt erkend en benut en dat er meer wordt geïnvesteerd in Europese militaire projecten in de regio, ook met het oog op de modernisering en versterking van de militaire industrie en infrastructuur in de regio;
67. spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over de toenemende spanningen en het steeds weer uitbreken van vijandelijkheden tussen Azerbeidzjan en Armenië, waarbij Armenië binnen zijn internationaal erkende grenzen wordt aangevallen en Rusland geen stabiliserende rol speelt; dringt er bij de VV/HV op aan zich ten volle in te zetten voor de handhaving van het staakt-het-vuren; is ingenomen met de civiele monitoringcapaciteit van de EU in Armenië;
68. benadrukt dat Rusland nog steeds niet volledig voldoet aan de door de EU bemiddelde overeenkomst over een staakt-het-vuren tussen Georgië en Rusland van 12 augustus 2008; veroordeelt ten stelligste de illegale militaire Russische aanwezigheid in en bezetting van de Georgische regio's Abchazië en Tsinvali/Zuid-Ossetië; verzoekt de EDEO een uitvoerig verslag op te stellen over schendingen van de staakt-het-vuren-overeenkomst van 12 augustus 2008 – voor welke overeenkomst de EU als bemiddelaar bijzondere verantwoordelijkheid draagt – de bepalingen waaraan de Russische Federatie nog steeds niet voldoet, te identificeren en duidelijk mee te delen, en aanbevelingen te doen die de Russische Federatie ertoe kunnen aanzetten haar internationale verplichtingen na te komen, met name om al haar strijdkrachten uit de bezette gebieden van Georgië terug te trekken en internationale veiligheidsmechanismen in deze gebieden in te laten stellen, en de EU-waarnemingsmissie (EUMM) overeenkomstig haar mandaat onbelemmerde toegang te verlenen tot het gehele grondgebied van Georgië;
69. onderstreept het belang dat de kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten van de EU hun beleid nauw afstemmen op de GBVB-standpunten; vestigt wat de Westelijke Balkan betreft, de aandacht op de betrekkingen van Servië met Rusland en het ontbreken van een veroordeling door Servië van het ongerechtvaardigde en onrechtmatige optreden van Rusland tegen Oekraïne en de gevolgen van deze betrekkingen op de Westelijke Balkan; pleit voor intensievere samenwerking met gelijkgezinde landen van de Westelijke Balkan met betrekking tot militaire veiligheid, zowel civiel-militaire alsook politieel-militaire veiligheid, met name op gebieden als veerkracht, cyberbeveiliging, hybride dreigingen, grensbeheer, terrorismebestrijding en bestrijding van desinformatie; verzoekt in dit verband de EDEO de rol van de EU-delegaties en GVDB-missies in derde landen te versterken om hen beter in staat te stellen door buitenlandse overheidsactoren georkestreerde desinformatiecampagnes, te detecteren en ontkrachten;
70. pleit voor nauwere betrekkingen en samenwerking met partners in Latijns-Amerika en

het Caribisch gebied teneinde gemeenschappelijke doelstellingen en belangen op het gebied van veiligheid en defensie te verwezenlijken;

Bevordering van het toezicht van het Parlement op het GVDB

71. benadrukt dat het Parlement actiever moet worden betrokken bij de besluitvorming over het GVDB en het industriebeleid op defensiegebied, met name wat betreft de tenuitvoerlegging van het strategisch kompas, het EDF, de Edirpa, het EDIP, de EPF en de verschillende beleidsmaatregelen en initiatieven die gevolgen hebben voor of van bijzonder belang zijn voor de Europese defensie en veiligheid; pleit voor de opstelling van voorstellen voor verdere maatregelen van het Parlement, met name van zijn Subcommissie veiligheid en defensie (SEDE), om de invloed van het Parlement op het GVDB te bevorderen en de doeltreffendheid, samenhang, democratische verantwoordingsplicht over en adequate parlementaire controle van het beleid en de initiatieven van de EU inzake defensie en veiligheid te waarborgen, door:
- de Subcommissie veiligheid en defensie op te nemen als medebeslissende commissie overeenkomstig artikel 58 van het Reglement van het Europees Parlement in alle wetgevingsdossiers met substantiële en relevante gevolgen voor veiligheid en defensie;
 - de tussentijdse evaluatie van het Europees Defensiefonds en de komende onderhandelingen over Edirpa te benutten om via gedelegeerde handelingen passende en zinvolle parlementaire toetsingsrechten in te voeren voor werkprogramma's inzake de belangrijkste industriële programma's op het gebied van defensie;
 - een volwaardige defensieraad in het leven te roepen;
 - een volwaardige Commissie veiligheid en defensie in te stellen;
 - de samenwerking tussen de parlementaire commissies die zich ontfermen over veiligheids- en defensieaangelegenheden te versterken;
 - het recht van het Parlement op en zijn toegang tot informatie op grond van artikel 36 VEU te verduidelijken;
 - de interparlementaire dialoog en samenwerking met de nationale parlementen op het gebied van Europese veiligheid en defensie te versterken, onder meer door middel van de interparlementaire conferentie over het GBVB/GVDB, met het oog op het versterken van de verantwoordingsplicht en de toetsing van het veiligheids- en defensiebeleid;
72. pleit voor de nadere versterking van de betrekkingen tussen het Parlement en de Parlementaire Vergadering van de NAVO, in het kader waarvan het Parlement de oprichting van het NAVO-centrum voor democratische moet ondersteunen, dat gericht is op het monitoren en in kaart brengen van uitdagingen voor de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat, alsmede op het vergemakkelijken van de verlening van bijstand aan lidstaten en partners op het gebied van democratie en bestuur;

o

73. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Europese Raad, de Raad, de vicevoorzitter van de Europese Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de voorzitter van de Commissie en bevoegde commissarissen, de secretaris-generaal van de VN, de secretaris-generaal van de NAVO, de voorzitter van de Parlementaire Vergadering van de NAVO, de EU-agentschappen die actief zijn op het gebied van veiligheid en defensie, en de regeringen en parlementen van de lidstaten.

MINDERHEIDSSTANDPUNT

over de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid - jaarverslag 2022 (2022/2050(INI))

ingediend overeenkomstig artikel 55, lid 4, van het Reglement
ingediend door The Left — EP-leden Clare Daly, Özlem Demirel, Mick Wallace

De toenemende militarisering van de EU naast de pogingen om geopolitieke invloed uit te oefenen, dragen bij tot een systemische verslechtering van de Europese veiligheid en een drastische toename van de interimperialistische rivaliteit. De illegale invasie van Oekraïne door Rusland zou tot een tijdige ommekeer en bezinning moeten leiden, maar dit verslag grijpt de invasie aan om het falende beleid extra kracht bij te zetten, en nog meer militarisering, bewapening en engagement voor een gevaarlijke escalatiespiraal te eisen.

In het verslag wordt onder meer aangedrongen op de ontwikkeling van het GVDB in de richting van een defensie-unie; verdieping van de betrekkingen tussen de EU en de NAVO; verhoging van de defensie-uitgaven tot ten minste 2 % van het bbp en verhoging van de begroting voor de financiering van munitie en wapens via de “Europese Vredesfaciliteit”; uitbreiding van de levering van zware wapens aan Oekraïne; operationalisering van de wederzijdse defensieclausule van artikel 42, lid 7, VEU, waardoor de EU een militaire alliantie wordt; afwijking van het unanimitéitsbeginsel in de besluitvorming inzake het GVDB, en meer engagement voor mislukte en destructieve EU-missies in Afrika.

Militarisme en oorlog zijn geen oplossing en zullen dat ook nooit worden. Wij eisen de invoering in Europa van een systeem van collectieve veiligheid zonder oude en nieuwe verdeeldheid, waarbij de soevereine gelijkheid en onafhankelijkheid van alle staten volledig worden geëerbiedigd, samen met hernieuwde politieke en diplomatieke inspanningen om een einde te maken aan de oorlog in Oekraïne, waarbij vrede in Europa tot stand wordt gebracht door middel van conflictoplossing, vertrouwensopbouw, wapenbeheersing en ontwapening.

10.11.2022

ADVIES VAN DE COMMISSIE CONSTITUTIONELE ZAKEN

aan de Commissie buitenlandse zaken

inzake de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid – jaarverslag
2022
(2022/2050(INI))

Rapporteur voor advies: Victor Negrescu

SUGGESTIES

De Commissie constitutionele zaken verzoekt de bevoegde Commissie buitenlandse zaken onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

- gezien de conclusies van de Conferentie over de toekomst van Europa van 9 mei 2022, en met name de voorstellen 21, 23 en 24,
 - gezien zijn resolutie van 9 juni 2022 over de oproep tot een conventie voor een herziening van de Verdragen¹,
- A. overwegende dat de illegale aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne het begin van een nieuw geopolitiek tijdperk voor de Europese Unie vormt en dat bijgevolg een volledige herbeoordeling vereist is van het veiligheids- en defensiebeleid aan de hand van een paradigmaverschuiving;
 - B. overwegende dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de bescherming van de buitengrenzen van de EU; overwegende dat de essentiële rol van het Schengengebied voor grensbescherming en -controle moet worden benadrukt; overwegende dat de landen die bij de oorlog in Oekraïne in de voorste linie staan, het Schengenacquis volledig toepassen en zo bijdragen tot de bescherming van de buitengrenzen van de EU;
 - C. overwegende dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de veiligheid van Europese burgers alsook aan de bescherming en stabiliteit van de buitengrenzen van de EU;
 - D. overwegende dat er behoefte is aan nauwere samenwerking tussen de EU en haar belangrijkste bondgenoot, de NAVO, die versterking zal krijgen van Zweden en Finland;
 - E. overwegende dat ook nauwere samenwerking en coördinatie met de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) nodig is;
 - F. overwegende dat samenwerking met het VK en andere gelijkgestemde democratieën en eventueel met de Europese politieke gemeenschap moet worden overwogen, ook op het gebied van veiligheid en defensie;
 - G. overwegende dat permanente multinationale eenheden van de EU moeten worden opgericht en ingezet voor zelfverdediging en voor de doeleinden waarin de Verdragen voorzien;
1. herhaalt zijn verzoek om een permanente Raad van ministers van Defensie van de Unie op te richten, die zeer ruime bevoegdheden moet krijgen, waaronder de traditionele aangelegenheden in verband met het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), maar ook de systematische bestrijding van buitenlandse inmenging, van de verspreiding van manipulatieve desinformatie en van andere hybride dreigingen, onder voorzitterschap van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de

¹ Aangenomen teksten, P9_TA(2022)0244.

Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (VV/HV);

2. benadrukt dat de veiligheidssituatie in Europa aanzienlijk is verslechterd als gevolg van de ongerechtvaardigde en illegale oorlog van Rusland tegen Oekraïne; onderstreept dat de Russische oorlog tegen Oekraïne een fundamentele impact heeft op de buurlanden van de EU en dat het volledige continent er gevolgen van ondervindt; benadrukt dat de EU haar defensiecapaciteit moet vergroten en zich meer bereid moet tonen om doortastend op te treden wanneer de Europese waarden worden aangevallen en haar veiligheid in het gedrang komt; is ingenomen met de ongekennde, eensgezinde reactie van de EU op de oorlog van Rusland tegen Oekraïne, met inbegrip van de levering van militair materieel via de Europese Vredesfaciliteit; blijft zich inspannen om Oekraïne te ondersteunen bij de verdediging van zijn territoriale integriteit en soevereiniteit; verzoekt de EU haar inspanningen voort te zetten en Oekraïne alle nodige financiële, humanitaire en militaire hulp te bieden;
3. dringt er bij de lidstaten op aan gebruik te maken van artikel 31, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), op grond waarvan de Raad bepaalde besluiten (onder meer met betrekking tot de mensenrechten, sancties of het openen van onderhandelingen) op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) met gekwalificeerde meerderheid kan nemen; verzoekt de lidstaten onverwijld ten volle gebruik te maken van de overbruggingsclausule in artikel 31, lid 3, VEU; raadt aan om, in het licht van de herziening van de Verdragen, de medebeslissingsprocedure uit te breiden tot GVDB-aangelegenheden;
4. steunt de oprichting van een daadwerkelijke militaire en defensie-unie die een aanvulling vormt op de NAVO; is van mening dat de operationele capaciteiten die nodig zijn om de doeltreffendheid van de clausule inzake wederzijdse bijstand uit hoofde van artikel 42, lid 7, VEU, te waarborgen, onverwijld moeten worden versterkt; onderstreept dat terroristische aanslagen, hybride aanvallen, desinformatiecampagnes en economische dwang door derde landen in een Verdragwijziging kunnen worden gedefinieerd als voorwaarden om artikel 42, lid 7, VEU, toe te passen; verzoekt om opheldering over de kwestie of artikel 42, lid 7, VEU automatisch van toepassing is; acht het noodzakelijk dat een strategie voor het solidariteitsbeleid en operationele uitvoeringsmaatregelen voor de clausule inzake wederzijdse verdediging worden ontwikkeld; dringt aan op verduidelijking van het toepassingsgebied van artikel 42, lid 7, VEU, en van de manier waarop dit aansluit op artikel 5 van het Noord-Atlantisch Verdrag;
5. moedigt de ontwikkeling aan van mechanismen voor samenwerking op het gebied van maritieme veiligheid en defensie rond de Zwarte Zee, gezien de strategische rol van deze regio in de regionale veiligheidsarchitectuur;
6. herhaalt dat het belangrijk is de samenwerking op defensiegebied en de gezamenlijke dreigingsevaluaties op EU-niveau te versterken, voortbouwend op de doelstellingen van het strategisch kompas;
7. is van mening dat een Uniemechanisme moet worden ingesteld om alle lidstaten in staat te stellen te profiteren van innovatie op het gebied van defensie en geavanceerde defensietechnologie; dringt in dit verband aan op meer gepoolde fondsen voor

onderzoek en technologie op defensiegebied, wat zou kunnen leiden tot de ontwikkeling van gezamenlijke aanbestedingsregelingen;

8. betreurt het dat de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK tot op heden niet is uitgebreid tot aangelegenheden die onder het GVDB vallen; wijst nogmaals op de noodzaak van een overeenkomst tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk over samenwerking op het gebied van buitenlands beleid en veiligheid om de gemeenschappelijke Europese en mondiale veiligheidsuitdagingen beter het hoofd te bieden;
9. dringt erop aan dat de EU-instellingen efficiënter moeten worden gemaakt en dat de rol van de voorzitter van de Europese Raad, de HV/VV en de voorzitter van de Europese Commissie moet worden verduidelijkt;
10. herhaalt dat het Parlement een prominentere rol moet spelen bij het ontwerp, de democratische controle, de beoordeling en de evaluatie van het GVDB; verzoekt de VV/HV in dit verband ten volle uitvoering te geven aan het recht van het Parlement op informatie uit hoofde van artikel 36 VEU;
11. raadt aan een volwaardige Commissie veiligheid en defensie in te stellen; onderstreept in dit verband dat de Commissie onlangs een directoraat-generaal Defensie-industrie en Ruimtevaart (DEFIS) heeft opgericht.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	8.11.2022
Uitslag eindstemming	+: 17 -: 4 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Salvatore De Meo, Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Victor Negrescu, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Cyrus Engerer, Maite Pagazaurtundúa
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Pablo Arias Echeverría, Sunčana Glavak, Niclas Herbst, Leszek Miller, Iuliu Winkler

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

17	+
PPE	Pablo Arias Echeverría, Salvatore De Meo, Sunčana Glavak, Niclas Herbst, Brice Hortefeux, Paulo Rangel, Iuliu Winkler
RENEW	Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Gabriele Bischoff, Cyrus Engerer, Leszek Miller, Victor Negrescu, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa

4	-
ECR	Jacek Saryusz Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari
THE LEFT	Helmut Scholz

1	0
ID	Antonio Maria Rinaldi

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding

8.11.2022

ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID

aan de Commissie buitenlandse zaken

inzake de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid – jaarverslag 2022
(2022/2050(INI))

Rapporteur voor advies: Susana Solís Pérez

SUGGESTIES

De Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid verzoekt de bevoegde Commissie buitenlandse zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- A. overwegende dat vrouwen en meisjes onevenredig zwaar worden getroffen door conflicten, met name als het gaat om seksueel geweld, verkrachting als oorlogswapen, ontheemding, mensenhandel¹ en sociale en economische gevolgen op lange termijn; overwegende dat deze gevolgen van conflicten voor vrouwen onder meer blijken uit de ongerechtvaardigde Russische invasie van Oekraïne en de machtsovername door de taliban in Afghanistan; overwegende dat seksueel geweld steeds meer deel uitmaakt van de bredere conflictstrategieën en oorlogstactieken; overwegende dat de EU inspanningen voor de beëindiging van de straffeloosheid van seksueel gendergerelateerd geweld moet steunen; overwegende dat actuele conflicten genderongelijkheid, armoede, ontregeling van het klimaat en andere vormen van ongelijkheid doen toenemen;
- B. overwegende dat conflicten, de daaropvolgende humanitaire noodsituaties en gedwongen ontheemding gendergerelateerd geweld en problemen in verband met seksuele en reproductieve gezondheid en rechten verergeren, hetgeen leidt tot een gebrek aan informatie en diensten op het gebied van reproductieve gezondheid, met inbegrip van verloskundige, prenatale en postnatale zorg, moderne anticonceptiemiddelen, met inbegrip van noodanticonceptiemiddelen, en veilige abortus en nazorg na een abortus; overwegende dat een genderbewuste aanpak de veiligheid op economisch, sociaal en gezondheidsgebied zou moeten verbeteren;
- C. overwegende dat gendergelijkheid de weg effent voor duurzame vrede, conflictpreventie en de wederopbouw van samenlevingen na conflicten; overwegende dat het van cruciaal belang is het heersende patroon van slachtoffering te vervangen door de participatie van vrouwen als aanjagers van verandering in het vredes- en

¹ Resolutie 1325 (2000) van de VN-Veiligheidsraad van 31 oktober 2000, te raadplegen op: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SC_ResolutionWomenPeaceSecurity_SRES1325%282000%29%28english_0.pdf

veiligheidsproces; overwegende dat gendergelijkheid verband houdt met de bevordering van mondiale veiligheid, democratie en duurzame vrede; overwegende dat de deelname van vrouwen aan vredesondersteunende en militaire operaties een beslissende factor is voor het welslagen ervan, omdat het bereik, de lokale perceptie van de missies, het verzamelen van inlichtingen, het situationeel bewustzijn en het melden van gevallen van seksueel geweld daardoor worden verbeterd²; overwegende dat deze cruciale en belangrijke factor aanzienlijk moet worden bevorderd en uitgebreid om tot een sterke en veerkrachtige militaire capaciteit te komen;

- D. overwegende dat het uitvoeringsonderdeel van het genderactieplan III voorziet in een grotere deelname van vrouwen aan missies en operaties in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB); overwegende echter dat vrouwen 24 % uitmaken van de deelnemers aan civiele GVDB-missies en slechts 5 % van de deelnemers aan militaire missies en 6 % van de deelnemers aan militaire operaties³;
- E. overwegende dat de opname van het genderperspectief in het veiligheids- en defensiebeleid van de EU ook betekent dat de specifieke genderdimensies en -effecten van mondiale verschijnselen zoals klimaatverandering, migratie, handel en de COVID-19-pandemie moeten worden erkend en bestreden; overwegende dat deze op hun beurt worden beïnvloed door meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie; overwegende dat de nadruk moet worden gelegd op de ervaringen en behoeften van vrouwen en groepen die te maken hebben met meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie, en op de erkenning van de essentiële bijdrage van vrouwen, als actoren en besluitvormers op alle niveaus en meer in het algemeen in vredesprocessen;
- F. overwegende dat gendergelijkheid een voorwaarde vormt voor democratie, vrijheid, mensenrechten, duurzame ontwikkeling en een succesvol beheer van de gevolgen van de klimaatverandering, en dus voor vrede en veiligheid; overwegende dat de mensenrechten van vrouwen en meisjes in veel delen van de wereld niet gewaarborgd zijn; overwegende dat organisaties voor de rechten van vrouwen en meisjes voor steeds grotere uitdagingen worden gesteld in verband met de krimpende ruimte voor het maatschappelijk middenveld, en betrokken moeten worden bij de coördinatie en besluitvorming op het gebied van vrede en veiligheid;
- 1. benadrukt dat de Russische invasie van Oekraïne en de machtsovername door de taliban in Afghanistan, evenals andere conflicten, duidelijk aantonen dat gendergelijkheid en de rechten van vrouwen een centrale plaats moeten krijgen in veiligheids- en defensiebeleid, met inbegrip van het voorkomen van seksueel geweld en verkrachting als oorlogswapen, de verdediging van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en het uitbannen van mensenhandel; veroordeelt oorlogsmisdaden die tegen burgers

² Nagel, R.U., Fin, K. en Maenza, J., *Gendered Impacts on Operational Effectiveness of UN Peace Operations*, The Georgetown Institute for Women, Peace and Security, mei 2021, te raadplegen op: <https://giwps.georgetown.edu/wp-content/uploads/2021/05/Gendered-Impacts-on-Operational-Effectiveness-of-UN-Peace-Operations.pdf>

³ Werkdocument Europese Dienst voor extern optreden van 30 maart 2022 “Report on the Follow-up Baseline Study on Integrating Human Rights and Gender Equality into the European Union’s Common Security and Defence Policy”, te raadplegen op: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9198-2022-INIT/en/pdf>

worden gepleegd, met inbegrip van seksueel geweld als oorlogswapen;

2. herinnert eraan dat gendergelijkheid een fundamentele waarde en kerndoelstelling van de EU is; roept op tot een versnelde uitvoering van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad inzake vrouwen, vrede en veiligheid en van Resolutie 2250 van de VN-Veiligheidsraad inzake jeugd, vrede en veiligheid, in overeenstemming met de verbintenissen van het strategisch kompas; roept op tot de volledige en behoorlijke toepassing van de lhbtq+-richtsnoeren van de EU bij alle GVDB-missies; benadrukt dat de uitvoering van de beleidsverbintenissen van de strategische aanpak van de EU op het gebied van vrouwen, vrede en veiligheid en het EU-actieplan voor vrouwen, vrede en veiligheid een uitdaging blijft; betreurt het gebrek aan toereikende en gerichte begrotingsmiddelen om de actieplannen uit te voeren, en het feit dat veel EU-personeel het thema vrouwen, vrede en veiligheid nog niet in hun werkzaamheden hebben geïntegreerd;
3. verzoekt de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) en de lidstaten stappen te zetten op weg naar een feministisch buitenlands en veiligheidsbeleid om doeltreffende gendermainstreaming en een intersectioneel perspectief te waarborgen in alle GVDB-missies en zo de geloofwaardigheid van de EU als voortrekker op het gebied van gendergelijkheid wereldwijd te vergroten; onderstreept dat de rechten van meisjes en vrouwen moeten worden gevrijwaard door in de verschillende fasen van de conflictcyclus toe te zien op hun volledige en zinvolle participatie; herinnert eraan hoe belangrijk het is in iedere fase van een GVDB-missie genderanalyse toe te passen en het genderperspectief te integreren door vroeg en gedurende het hele proces deskundigen en adviseurs op het gebied van gender te raadplegen;
4. benadrukt dat de verwezenlijking van gendergelijkheid niet mogelijk is zonder genderresponsieve leiders; roept in dit verband op tot verplichte opleiding op het gebied van gendergelijkheid voor al het midden- en hoger management van de EDEO en de hoofden/bevelhebbers van GVDB-missies en -operaties en dringt erop aan dat in hun functiebeschrijving en evaluaties specifieke verwijzingen naar gendergelijkheid worden opgenomen;
5. dringt er met name op aan dat verbintenis 16 in het volgende civiele GVDB-pact wordt aangescherpt door duidelijke, ambitieuze en meetbare doelstellingen vast te stellen met het oog op speciale genderadviseurs, betere vertegenwoordiging van vrouwen in internationale deskundigenpanels op alle niveaus van de missie, en diversiteit en genderevenwicht in overeenstemming met de strategie en het actieplan van de EDEO voor de verbetering van de deelname van vrouwen aan civiele GVDB-missies in de periode 2021-2024⁴, met name in leidinggevende functies, aangezien er slechts drie vrouwelijke hoofden van civiele missies en geen vrouwelijke commandanten van militaire missies zijn; pleit voor de uitwerking van vergelijkbare doelstellingen bij de planning van militaire missies en operaties;

4

<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Strategy%20and%20Action%20Plan%20to%20Enhance%20Women%20Participation%20in%20Civ-CSDP%20missions.pdf>

6. verzoekt de lidstaten om bij het benoemen van kandidaten voor GVDB-missies een evenwichtige gendervertegenwoordiging te waarborgen op alle niveaus en in alle functies, met inbegrip van leidinggevende en militaire functies; merkt op dat gendergelijkheid in de krijgsmachten van de lidstaten een voorwaarde is voor gendergelijkheid in GVDB-missies; dringt aan op transparante en billijke procedures voor de selectie van kandidaten voor GVDB-missies, zodat in het geval van kandidaten met gelijkwaardige kwalificaties voor dezelfde functie, de kandidaat van het ondervertegenwoordigde geslacht wordt gekozen; is ingenomen met het werk van de cluster in verband met optimale werkwijzen voor de lidstaten bij het benoemen van kandidaten voor GVDB-missies en verwacht dat de bevindingen met alle lidstaten zullen worden gedeeld; herinnert eraan dat de deelname van vrouwen aan GVDB-missies bijdraagt tot de doeltreffendheid van de werkzaamheden, en de geloofwaardigheid van de EU als voorstander van gelijke rechten vergroot;
7. verzoekt de Commissie en de lidstaten te pleiten voor de uitbanning van genderstereotypen die bijdragen tot de ongelijke vertegenwoordiging van vrouwen in de veiligheids- en defensiesector; benadrukt dat jonge meisjes moeten worden aangemoedigd om voor een studie en een loopbaan op dit gebied te kiezen; spoort de lidstaten ertoe aan de belemmeringen voor vrouwen voor een loopbaan binnen defensie weg te nemen en het behoud van vrouwelijk personeel in militaire missies voor vredeshandhaving en vredesopbouw te verbeteren;
8. is ingenomen met de werkzaamheden van de adviseur van de EDEO voor gender en diversiteit en met haar bijdrage aan meer cohesie en een betere zichtbaarheid van het extern optreden van de EU op het gebied van gendergelijkheid, de empowerment van vrouwen, en vrouwen, vrede en veiligheid; dringt aan op een verhoging van de begroting en op een uitbreiding van het ondersteunende team van de adviseur; betreurt dat er sinds 2018 op het niveau van het operationeel hoofdkwartier wel een voltijdse genderdeskundige is voor civiele missies, maar dat een dergelijke functie niet bestaat voor militaire missies; dringt er daarom op aan dat deze functie zo spoedig mogelijk wordt gecreëerd; benadrukt het belangrijke werk van genderadviseurs in GVDB-missies; betreurt het dat de functie van genderadviseur vaak lange tijd vacant blijft bij militaire missies en dringt erop aan deze posten in te vullen; erkent de relevante rol van het netwerk van gendersteunpunten bij missies en verwacht in dit verband voortdurende ontwikkeling en opleiding; pleit voor een gestructureerde uitwisseling van optimale werkwijzen tussen met name civiele en militaire missies, zodat de initiatieven op het gebied van gendergelijkheid die momenteel in civiele missies ten uitvoer worden gelegd, ook op militaire missies kunnen worden toegepast; pleit voor een sterkere positie van de genderadviseur met het oog op de integratie van de genderdimensie in alle programma's en beleidslijnen;
9. betreurt alle daden van seksueel geweld die zijn gepleegd door leden van GVDB-missies of door medewerkers van lokale autoriteiten die door GVDB-missies zijn opgeleid; dringt erop aan dat de aangepaste gedragsnormen voor GVDB-missies en -operaties volledig ten uitvoer worden gelegd en leiden tot een alomvattende nultolerantiebenadering ten aanzien van seksuele en gendergerelateerde intimidatie en seksuele uitbuiting in alle GVDB-missies; dringt aan op onafhankelijk toezicht om te verzekeren dat de daders ter verantwoording worden geroepen, de slachtoffers in vol vertrouwen op anonimiteit en bescherming aangifte kunnen doen, en hun toegang tot de

rechter gewaarborgd is; dringt er bij de EDEO en de lidstaten op aan bescherming tegen gendergerelateerd geweld, seksuele uitbuiting en mensenhandel te waarborgen, met verplichte opleiding voor alle missieleden en onderaannemers; dringt erop aan dat gespecialiseerde ondersteuning, met inbegrip van advies en psychologische hulp, beschikbaar wordt gesteld aan alle slachtoffers;

10. dringt erop aan dat in het kader van het GVDB en de Europese Vredesfaciliteit in financiering voor gendergerelateerde maatregelen wordt voorzien, samen met een nieuwe EU-begrotingslijn ter financiering van genderadviseurs in alle GVDB-missies en ter ondersteuning van de uitbreiding van het netwerk van gendersteunpunten; verzoekt de EDEO een gestructureerde aanpak van genderbudgettering te hanteren en alle gendergerelateerde uitgaven zorgvuldig te traceren, onder meer op het gebied van het GVDB, en om vooraf en achteraf gendereffectbeoordelingen te verrichten voor de verschillende programma's die door de EU worden gefinancierd en hierover verslag uit te brengen aan het Parlement;
11. benadrukt, in de context van de toenemende hybride dreigingen en de aandacht voor cybercapaciteiten in het kader van het GVDB, het belang van cyberbeveiligingsmaatregelen om de handel in vrouwen uit conflictgebieden te monitoren en voorkomen, rekening houdend met de impact van technologie op mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting; herinnert eraan dat vrouwen in Europa ondervertegenwoordigd zijn in functies op het gebied van cyberbeveiliging en roept op tot een specifiek initiatief om te werken aan het genderevenwicht in de cybercapaciteiten en gespecialiseerde sectoren van het GVDB;
12. dringt aan op samenwerking tussen GVDB-missies en het Europees Instituut voor gendergelijkheid – met name op het gebied van de ontwikkeling van gendermainstreaming – en op de toewijzing van voldoende middelen voor dit werk; dringt aan op steun voor door vrouwelijke academici en onderzoekers uitgevoerde studies op het gebied van de genderspecten van het veiligheids- en defensiebeleid.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	25.10.2022
Uitslag eindstemming	+ : 27 - : 3 0 : 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Radka Maxová, Karen Melchior, Andželika Anna Mozdżanowska, Johan Nissinen, Maria Noichl, Pina Picierno, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Sylwia Spurek, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Gwendoline Delbos-Corfield, Lena Düpont, Pierrette Herzberger-Fofana, Michiel Hoogeveen, Elena Kountoura, Aušra Maldeikienė, Alessandra Moretti, Kira Marie Peter-Hansen, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

27	+
ECR	Andželika Anna Mozdzanowska
ID	Annika Bruna
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Frances Fitzgerald, Aušra Maldeikienė, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
RENEW	Martin Hojsík, Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Radka Maxová, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
THE LEFT	Eugenia Rodríguez Palop
VERTS/ALE	Jakop G. Dalunde, Pierrette Herzberger-Fofana, Kira Marie Peter-Hansen, Sylwia Spurek

3	-
ECR	Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson

1	0
ID	Simona Baldassarre

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	30.11.2022
Uitslag eindstemming	+: 48 -: 5 0: 4
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alexander Alexandrov Yordanov, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Matjaž Nemec, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Attila Ara-Kovács, Loucas Furlas, Christophe Grudler, Georgios Kyrtos, Katrin Langensiepen, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Paulo Rangel, Tom Vandenkendelaere, Mick Wallace
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Clare Daly, Margarita de la Pisa Carrión, Nicolaus Fest, Gilles Lebreton, Costas Mavrides, Luisa Regimenti

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

48	+
ID	Susanna Ceccardi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Loucas Fourlas, Sunčana Glavak, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Paulo Rangel, Luisa Regimenti, Radosław Sikorski, Tom Vandenkendelaere, Isabel Wiseler-Lima
RENEW	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
S&D	Attila Ara-Kovács, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Pedro Marques, Costas Mavrides, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
VERTS/ALE	Reinhard Bütikofer, Katrin Langensiepen, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

5	-
ID	Nicolaus Fest, Gilles Lebreton
THE LEFT	Clare Daly, Giorgos Georgiou, Mick Wallace

4	0
ECR	Anna Fotyga, Margarita de la Pisa Carrión, Jacek Saryusz-Wolski
NI	Fabio Massimo Castaldo

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding